

Vlaanderen
is ondernemen

Toelichtingsdocument Ontwikkelings- en Onderzoeksprojecten en Haalbaarheidsstudies

VERSIE JULI 2026

Inhoud

1. Welke steun kan je krijgen?	4
1.1. Onderzoeks- versus ontwikkelingsprojecten	4
1.1.1. Omschrijving van onderzoeksprojecten (50% basissteun).....	4
1.1.2 Omschrijving van ontwikkelingsprojecten (25% basissteun)	5
1.1.3 Onderzoek of ontwikkeling?.....	5
1.2. Haalbaarheidsstudies	6
1.3. Cumulatie VLAIO-steun met andere overheidssteun.....	7
2. Wie kent deze steun toe?	7
3. Welke toegevoegde waarde heeft jouw project voor Vlaanderen?	8
3.1. Economische impact.....	8
3.1.1. Berekening op basis van tewerkstelling en investeringen	8
3.1.2. Berekening op basis van groei in arbeidsproductiviteit	9
3.1.3. Economische impact in multi-partnerprojecten	11
3.1.4. Verlenging valorisatieperiode	12
3.2 Maatschappelijke impact	12
4. Wie kan steun aanvragen?	13
4.1. Ondernemingen met rechtspersoonlijkheid	13
4.2 Ondernemingen uit de non-profit sector	13
4.3 Ondernemingen met rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard	14
4.4 Samenwerkingen	14
4.4.1 Welke samenwerkingen zijn mogelijk?	14
4.4.2 Samenwerkingen buiten Vlaanderen	15
4.4.3 Verdeling van eigendomsrechten	16
5. Waarvoor kan je steun krijgen?.....	16
5.1 Wat is steunbaar?.....	17
5.2 Wat is niet steunbaar?	17
5.3 Tot hoever in het traject krijg je steun?	18
5.3.1 Reguliere projecten	18
5.3.2 Projecten ingediend in een interregionale of internationale samenwerking	19
6. Hoeveel bedraagt de steun?	19
6.1 Bepalen van het basissteunpercentage	19
6.2 Totale omvang van het steunpercentage.....	19
6.2.1 Reguliere projecten	19
6.2.2 Interregionaal of internationaal samenwerkingsverband.....	20
6.3 Minimaal en maximaal steunvolume	20

7. Hoe verloopt een aanvraag?	21
7.1 Begeleiding en voorbespreking (optioneel)	21
7.2 Aanvraag indienen.....	21
7.2.1 Start van het project: startdatum.....	21
7.2.2 Projectbegroting.....	21
7.3 Ontvankelijkheid.....	22
7.4 Evaluatieprocedure	23
7.4.1 Hoe evalueren we jouw project?	23
7.4.2 Beoordelings- en selectiecriteria.....	24
7.4.3 Financiële draagkracht van het bedrijf.....	25
7.5 Wat moet je doen als je onderzoeks- of ontwikkelingsproject goedgekeurd is?	26
7.5.1 Overeenkomst met FIO (middelenverbintenis).....	26
7.5.2 Projectopvolging.....	27
7.5.3 Meldingsplicht	27
7.5.4 Samenwerkingsovereenkomst	29
7.5.5. Uitbetaling van de subsidie	29
7.5.6 Verslaggeving.....	30
7.5.7 Berekening finaal subsidiebedrag	31
7.5.8. Contractuele verplichtingen bij valorisatie van de projectresultaten.....	32
7.6 Beroep bij een negatieve beslissing	33
8. Deontologie	33
8.1 Klacht	33
8.2 Geheimhouding	33
Bijlage 1: Selectiecriteria voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten	35
Bijlage 2: Selectiecriteria voor O&O-haalbaarheidsstudies	45

1. Welke steun kan je krijgen?

Je kan steun krijgen voor verschillende innovatieactiviteiten: haalbaarheidsstudies, ontwikkelingsprojecten en onderzoeksprojecten. Je kiest zelf voor welk projecttype je een steunaanvraag indient. Je project heeft kennisopbouw als doel en leidt tot de ontwikkeling van innovatieve oplossingen.

Bij de steuntoekenning geven we prioriteit aan projecten met een hoger risico en een grotere potentiële impact op economisch en/of maatschappelijk vlak in Vlaanderen.

Goed om weten:

- De innovatie die je voor ogen hebt, kan zowel technologisch als niet-technologisch zijn.
- Je kan op elk moment in het jaar een projectaanvraag voor innovatiesteun indienen.
- Tijdens de behandeling van je projectaanvraag is er interactie met de VLAIO-projectadviseur.
- Om in aanmerking te komen voor steun moet de aanvrager specifieke en meetbare projectdoelstellingen definiëren (volgens het SMART-principe) en een overtuigende business case uitwerken.
- Om steun te krijgen, moeten zowel je project als de activiteiten steunbaar zijn. Meer [toelichting over steunbare activiteiten](#) vind je verder in dit document.
- Het steunpercentage varieert afhankelijk van het projecttype van 25 tot 70% van de aanvaarde kosten. De [modaliteiten en toeslagen](#) bespreken we verder in dit toelichtingsdocument.
- Voor onderzoeksprojecten en ontwikkelingsprojecten die een subsidie ontvangen van meer dan 500 000 EUR winnen we schriftelijk advies in van externe deskundigen bij de evaluatie. Voor haalbaarheidsstudies én ontwikkelingsprojecten onder de 500 000 EUR subsidie gebeurt evaluatie met externe deskundigen enkel wanneer nodig. In die gevallen kunnen we zowel mondeling als schriftelijk advies inwinnen.

1.1. Onderzoeks- versus ontwikkelingsprojecten

Onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten worden vaak samen genoemd, maar we maken een onderscheid in de mate waarin je nieuwe kennis opdoet en hoe uitdagend de uitvoering van het project is.

1.1.1. Omschrijving van onderzoeksprojecten (50% basissteun)

In onderzoeksprojecten worden activiteiten gesteund waarbij op een kritische en systematische manier **nieuwe kennis**, inzichten en vaardigheden worden opgebouwd. De resultaten moeten in een latere fase gebruikt worden om nieuwe producten, diensten of processen te ontwikkelen, of om bestaande merkbaar te verbeteren. Een project(deel) wordt als onderzoek beschouwd als het aan alle onderstaande voorwaarden voldoet:

1. Het project(deel) zorgt voor een duidelijke of substantiële stap voorwaarts voor de onderneming op het vlak van kennis, inzichten en vaardigheden. Daarnaast heeft het minstens een aanwijsbare - maar eventueel beperkte - vooruitgang t.o.v. de internationale publiek toegankelijke state-of-the-art (SOTA) in het domein of de sector waarin de onderneming actief is of waar de resultaten zullen worden toegepast. De vooruitgang ten opzichte van de SOTA mag niet enkel op het niveau van de toepassing zitten, maar ook op het niveau van de kennis en vaardigheden die worden opgebouwd. Deze kennisopbouw formuleer je als een concrete (SMART) onderzoeksvraag.

2. Het project(deel) gaat gepaard met belangrijke uitdagingen en risico's. De volgende risico's moet je niet opnemen: risico's van commerciële aard, managementrisico's en onzekerheden over menskracht, timing en begroting. Zorg dat je ook een plan opneemt met maatregelen om inhoudelijke risico's op te vangen.
3. De aanpak van het project(deel) is doordacht en planmatig en richt zich op een diepgaand en wetenschappelijk onderbouwd begrip van de achterliggende fenomenen.

Een onderzoeksproject duurt in principe maximaal 3 jaar. Een langere doorlooptijd is mogelijk maar dan is een duidelijke en goed onderbouwde motivatie nodig.

Aandachtspunten:

- Uitdagende kennisopbouw die nieuw is voor de onderneming en/of Vlaanderen, maar wel beschikbaar is in de wereld, valt eerder onder ontwikkeling.
- De aanpak moet duidelijk zichtbaar zijn in het werkplan (concrete onderzoeksmethode, duidelijk plan voor terugkoppeling en validatie). Vermeld in het projectvoorstel dat de onderneming beschikt over personeel met de juiste expertise, zowel voor de uitvoering van het project als voor de absorptie van de nieuwe kennis.
- Elementen die wijzen in de richting van onderzoek:
 - een grote afstand tot de markt
 - activiteiten op laboschaal
 - samenwerking met onderzoekspartners
 - toepasbaar in andere situaties dan waarvoor het oorspronkelijk bedoeld is
 - beperkte garantie op succes
- Elementen die wijzen in de richting van ontwikkeling:
 - optimalisatie
 - miniaturisatie
 - screening
 - overdracht vanuit een ander domein
 - ontwikkelen van een eerste prototype
- Elementen die wijzen in de richting van engineering: activiteiten zonder belangrijke inhoudelijke uitdagingen, zonder nood aan bijkomende kennis (o.a. een bijna marktklaar product, een trial & error aanpak,...).

1.1.2 Omschrijving van ontwikkelingsprojecten (25% basissteun)

In ontwikkelingsprojecten wordt gefocust op het creëren van nieuwe kennis voor het bedrijf, niet op het ontwikkelen van kennis die nieuw is ten opzichte van de internationaal publiek toegankelijke state-of-the-art. Daarin onderscheiden ze zich van onderzoeksprojecten. Ontwikkelingsprojecten vertrekken van bestaande kennis en vaardigheden en gebruiken die om plannen, ontwerpen en prototypes te maken die leiden tot nieuwe, verbeterde of gewijzigde producten, processen of diensten. Het gaat om wetenschappelijke, technische, zakelijke of andere kennis.

Een ontwikkelingsproject duurt in principe maximaal 3 jaar. Een langere doorlooptijd is mogelijk maar dan is een duidelijke en goed onderbouwde motivatie nodig.

1.1.3 Onderzoek of ontwikkeling?

Projecten die zowel onderzoek als ontwikkeling bevatten, dien je in als onderzoeksproject.

Zorg dat de taal en beschrijving van je projectvoorstel aansluiten bij de criteria die VLAIO hanteert. Die criteria verschillen sterk van de criteria die je gebruikt om een project in een bedrijfscontext te verdedigen. Heb je hier weinig ervaring mee? Laat je projectvoorstel dan nalezen door iemand anders, bijvoorbeeld een VLAIO-bedrijfsadviseur, een collega of iemand uit je netwerk. We adviseren ondernemers om een subsidieaanvraag zelf te schrijven. De aanvraagformulieren zijn zodanig opgesteld dat je door het beantwoorden van de vragen voldoende informatie verstrekt voor een kwalitatieve jurering.

De volgende aandachtspunten zijn cruciaal om het onderzoeks- en ontwikkelingsgehalte van je project te onderbouwen:

- Focus op de nieuwe, grensverleggende **kennis** die je opbouwt en niet enkel op het nieuwe product, de dienst of de businesscase (stel je de vraag: wat onderbouwt de USP en het valorisatiepotentieel?).
- Focus op **hoe** de kennis opgebouwd wordt en niet enkel op de hiervoor gebruikte tools (zoals bijvoorbeeld software, AI, CFD, LCA, pilootopstellingen, klinische testen, citizen science, dataverzameling, ...). Het gebruik van een bepaalde tool garandeert geen onderzoeksactiviteit maar kan wel helpen om de aanpak duidelijk en planmatig te beschrijven.
- Focus op de **concrete inhoudelijke stappen** van de kennisopbouw (wat bepaalt het onderzoeksgehalte?) en niet op de operationele flow. Beschrijf dus niet enkel "onderzoeken", "exploreren", "uitbreiden" of "valideren", maar benoem concreet wat je doet en hoe je dat aanpakt: welk nieuw algoritme, model, paradigma, ... wordt ontwikkeld of toegevoegd aan bestaande kennis en met welke onderliggende inhoudelijke methode wordt dit opgebouwd? (theorie, berekeningsmethode, analysetechniek, ...)

Bij projecten met meerdere partners of bij gemengde projecten waarin zowel onderzoeks- als ontwikkelingstaken voorkomen, moet je de inhoudelijke rol van elke partner en/of taak duidelijk beschrijven. Gaat het bijvoorbeeld over valideren, het aanleveren van data en cases of een klankbordfunctie? Of draagt de partner of taak effectief bij aan de concrete kennisopbouw?

Enkel "Samenwerken" met een onderzoeksorganisatie is niet voldoende: de inhoudelijke rol van de onderneming in die samenwerking is doorslaggevend. Ook de rol van elke onderzoekspartner moet duidelijk zijn.

Voor diensteninnovatie, projecten met groot maatschappelijk potentieel, en meer algemeen, voor projecten met een minder of niet-technologische insteek moet je de concrete onderzoeksvragen scherp formuleren in functie van de drie voorwaarden voor onderzoeksprojecten.

Beperkte activiteiten die op zich geen onderzoeksactiviteiten zijn zoals bijvoorbeeld: het bouwen van een specifieke proefopstelling, het voorbereiden van een beperkt aantal cruciale proefstukken, ... kunnen in bepaalde gevallen toch meetellen als onderzoeksactiviteiten op voorwaarde dat ze noodzakelijk zijn voor het onderzoek en in omvang beperkt blijven tot wat nodig is. In dat geval beschouwen we ze als ondersteunende taken om de onderzoekstaken te realiseren.

1.2. Haalbaarheidsstudies

Haalbaarheidsstudies zijn gericht op het verminderen van onzekerheden bij een belangrijk en voldoende ambitieus **steunbaar innovatief vervolgtraject**. Denk aan een onderzoeks- of ontwikkelingsproject, een ICON-project, een innovatieve investering of een ambitieus innovatietraject buiten de VLAIO-steunkaders. Een haalbaarheidsstudie geeft geen garantie op vervolgstun. Kleine onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die op korte termijn resultaat nastreven, zijn dus zeker geen

haalbaarheidsstudies. Een haalbaarheidsstudie heeft een maximale duur van 1 jaar bij aanvraag. Je kan maximaal één haalbaarheidsstudie per innovatiedoel indienen.

De innovatie waarop dit traject gericht is, moet aantoonbaar potentieel hebben voor voldoende valorisatie in Vlaanderen. Deze valorisatie moet minstens kwalitatief onderbouwd worden, maar kan nog onzekerheden bevatten die bij de start van de haalbaarheidsstudie nog niet uitgeklaard zijn.

De studie richt zich op het definiëren en blootleggen van kennishiaten en op het maken van strategische, technologische- en bedrijfskeuzes. Het project moet minstens voor een belangrijk deel uitdagende technische en/of wetenschappelijke aspecten experimenteel onderzoeken. Ook andere thema's kunnen aan bod komen, zoals businessaspecten rond het testen van innovatieve businessmodellen, diensteninnovatie en vragen rond intellectuele eigendom. Toon duidelijk aan dat de haalbaarheidsstudie een kennissprong nastreeft die leidt tot verdere innovatieve activiteiten en bijdraagt tot kennisopbouw. Die kennisopbouw moet toelaten om de risico's en opportuniteiten van een vervolgetraject beter in te schatten.

Komen niet in aanmerking:

- Projecten die louter gericht zijn op ideeëngeneratie.
- Projecten die een marktstudie of probleemoplossing op korte termijn nastreven.

1.3. Cumulatie VLAIO-steun met andere overheidssteun

Bij de berekening van de aanvaarde steun houden we rekening met andere overheidssteun die voor dezelfde activiteiten reeds werd uitgekeerd, zoals bijvoorbeeld andere subsidies. Dezelfde projectactiviteiten (de subsidieerbare basis) kunnen maar één keer voor steun in aanmerking komen binnen alle programma's die door VLAIO worden opgevolgd. De steunpercentages zoals bepaald door de algemene groepsvrijstellingsverordening kunnen in geen geval overschreden worden.

Bij de indiening van een projectvoorstel verklaar je dat je voor dit project geen andere overheidssteun zal aanvragen of ontvangen. Onder 'andere overheidssteun' valt ook de gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing in het kader van Young Innovative Company (YIC).

2. Wie kent deze steun toe?

VLAIO stimuleert innovatie in het Vlaams Gewest op verschillende manieren. Enerzijds bieden we dienstverlening aan ondernemingen, onderzoeksorganisaties en andere actoren die innoveren. Anderzijds voorzien we ook financiële steun via het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO).

Het Beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) beslist over toekenning of weigering van een subsidie. VLAIO staat in voor de verwerking en opvolging van projectaanvragen en gesteunde projecten in opdracht van het FIO. Het contract voor een goedgekeurde subsidie (de subsidieovereenkomst) wordt afgesloten met het FIO.

De steuntoekenning door het FIO gebeurt in overeenstemming met de Europese regelgeving voor staatssteun (in dit geval de algemene groepsvrijstellingsverordening) en is gebaseerd op:

- Voor onderzoeksprojecten: Het Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling met een kennisintensief karakter in Vlaanderen (B.S. 20.06.2017);

- Voor ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies: Het Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2017 tot regeling van steun aan ondernemingen voor ontwikkeling en innovatie in Vlaanderen (B.S.22.06.2017).

3. Welke toegevoegde waarde heeft jouw project voor Vlaanderen?

De investering van de Vlaamse overheid in de O&O-inspanningen van ondernemingen moet voldoende toegevoegde waarde opleveren voor de Vlaamse maatschappij. Een project mag uiteraard een positieve impact hebben op regio's buiten Vlaanderen, maar bij de beoordeling van de aanvraag kijkt VLAIO in de eerste plaats naar de toegevoegde waarde voor Vlaanderen.

Om dit te beoordelen, houden we vooral rekening met de **economische impact** van de innovatie.

3.1. Economische impact

De economische impact wordt bepaald door:

- tewerkstelling en investeringen met hefboom 10, of
- een groei in arbeidsproductiviteit van minstens 30%

De economische impact is rechtstreeks gekoppeld aan de projectactiviteiten. Je moet kiezen tussen tewerkstelling en investeringen of groei in arbeidsproductiviteit. Een combinatie van beide wordt niet aanvaard.

De businesscase voor een onderzoeks- of ontwikkelingsproject moet een overtuigende en onderbouwde beschrijving bevatten van de beoogde economische impact, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Ook bij een haalbaarheidsstudie moet je steeds de beoogde economische activiteit na afloop van het vervolgtraject beschrijven met een kwalitatieve en becijferde inschatting van de economische impact. Je keuze gebeurt op basis van tewerkstelling en investeringen of van groei in arbeidsproductiviteit. Schets het potentieel en licht het ambitieuze karakter van het vervolgtraject toe. De aanvraag mag nog onzekerheden bevatten die de haalbaarheidsstudie moet uitklaren.

3.1.1. Berekening op basis van tewerkstelling en investeringen

VLAIO baseert zich op twee indicatoren om de economische impact te bepalen:

- 1) extra **personeelskosten** (de totale kost voor het bedrijf, inclusief overhead)
- 2) **investeringskosten** voor activiteiten waarbij de projectresultaten worden aangewend

Deze elementen heb je nodig voor de hefboomberekening.

Onder personeelskosten gelinkt aan tewerkstelling vallen alle nieuwe aanwervingen die volgen uit het uitgevoerde project, in de valorisatieperiode van 5 jaar na het projecteinde. Aanwervingen tijdens het project en behoud van tewerkstelling - personeelsleden die zonder de uitvoering van het project tijdens de valorisatieperiode zouden wegvallen - worden minder gewaardeerd. In de berekening van de economische waarde komen deze kosten voor slechts 50% in aanmerking.

Onder investeringskosten vallen onder andere gebouwen, productielijnen, installaties en machines die duurzaam deel zullen uitmaken van de infrastructuur of onderzoeksapparatuur die niet tot de standaarduitrusting behoort. Het gaat om investeringen die na afloop en naar aanleiding van het project worden uitgevoerd.

Bezorg ons een **onderbouwde raming** van de mogelijk toegevoegde waarde op basis van geloofwaardige scenario's. Ondersteun die scenario's waar nodig met bijkomende dossierstukken, zoals bijvoorbeeld letters-of-intent of contractuele partnerschappen. Je kan ook bijkomende tewerkstelling en investeringen bij onderaannemers of toeleveranciers in Vlaanderen meenemen op voorwaarde dat er een duurzame en aantoonbare samenwerking bestaat. Zorg er in elk geval voor dat de voorgestelde scenario's voldoende onderbouwd zijn.

Achteraan de projectaanvraagtemplate vind je een voorbeeld van twee tabellen waarin dit helder uitgewerkt is. In een eerste tabel bereken je de inkomsten uit het project. In een tweede tabel schat je in wat dit betekent voor bezoldigingen en/of investeringen in Vlaanderen. Belangrijk: licht de **assumpties** waarop de tabel gebaseerd is duidelijk toe en motiveer waarom deze realistisch zijn. Een bestaande onderneming binnen een bekende business moet maximaal gebruik maken van de publiek beschikbare gegevens of historische cijfers in de onderneming, bijvoorbeeld de verhouding tussen omzet en tewerkstelling. Als je hiervan afwijkt, moet je duidelijk motiveren waarom.

Enkel projecten die realistisch kunnen leiden tot minstens **een hefboom 10** en dat in principe **5 jaar na het einde van het project**, komen in aanmerking voor steun. Voor de berekening van de hefboom vertrekken we van de netto subsidie die de onderneming ontvangt. Bij projecten waarbij een Vlaamse onderzoeksorganisatie partner is (dus geen onderaannemer), wordt de steun voor de kosten voor die Vlaamse onderzoekspartner niet meegenomen bij de berekening van de hefboom. De omzet die gerealiseerd wordt door de projectinnovatie draagt niet bij tot de hefboom.

3.1.2. Berekening op basis van groei in arbeidsproductiviteit

Je kan er ook voor kiezen om groei in arbeidsproductiviteit in rekening te brengen. Deze aanpak is bedoeld voor ondernemingen die zeer moeilijk of niet kunnen groeien in tewerkstelling door de krapte op de arbeidsmarkt. Andere vormen van productiviteit zoals CO₂ -, grondstoffen- en waterproductiviteit komen niet in aanmerking.

Alleen ondernemingen die op het moment van de aanvraag minstens 10 VTE tewerkstellen in een Vlaamse vestiging kunnen inzetten op groei in arbeidsproductiviteit. Freelancers worden niet meegerekend bij de bepaling van het aantal VTE.

Een bijkomende voorwaarde is dat de groei in arbeidsproductiviteit niet gepaard gaat met een personeelsreductie door ontslagen. Natuurlijke evoluties in het personeelsbestand zoals pensioneringen of het vervangen van senior profielen door meerdere junior profielen, worden wel aanvaard. Het natuurlijk verloop wordt in het algemeen geschat op een jaarlijkse variatie van ongeveer 2,5% van het aantal VTE. In uitzonderlijke gevallen (o.a. bij kleine ondernemingen) kan hiervan afgeweken worden.

De evolutie van het personeelsbestand maakt deel uit van de evaluatie van het project. Voor de berekening van de arbeidsproductiviteit tijdens de valorisatieperiode gebruik je het aantal werknemers, uitgedrukt in VTE.

In de aanvraag moet je onderbouwen in welke mate de verwachte groei in arbeidsproductiviteit het gevolg is van de projectinnovatie en niet van andere factoren, zoals bijvoorbeeld goedkopere aankopen

of de inzet van aangekochte nieuwe machines die leiden tot minder personeel. De groei in arbeidsproductiviteit moet bovendien in Vlaanderen verankerd zijn.

De maatstaf voor productiviteit is de arbeidsproductiviteit (AP) binnen de onderneming die de aanvraag indient. Arbeidsproductiviteit wordt berekend als de bruto toegevoegde waarde per VTE. De bruto toegevoegde waarde (BrTW) wordt bepaald op basis van de laatst neergelegde jaarrekening of recentere, geattesteerde tussentijdse cijfers, als die sterk zouden afwijken. Onderstaande tabel vat de berekeningswijze samen. De formules verwijzen naar de codes in de jaarrekening:

$$AP = BrTW / VTE \text{ (enkel de Vlaamse vestigingen)}$$

BrTW = bedrijfsopbrengsten - handelsgoederen en grondstoffen - diensten en diverse - exploitatiesubsidie	
Vol schema	Verkort schema
BrTW = 70 + 71 + 72 + 74 - 60 - 61 - 740	BrTW = 9900 - 76A - exploitatiesubsidie
VTE = gemiddeld aantal werknemers in VTE (code 1003)	

De groei in arbeidsproductiviteit telt enkel voor vestigingen in Vlaanderen. Buitenlandse vestigingen of Belgische vestigingen buiten het Vlaamse Gewest komen niet in aanmerking bij de bepaling van de arbeidsproductiviteit. Bij grote bedrijven met verschillende business units worden de parameters voor de betrokken business unit gebruikt. Deze business unit moet uit minstens 10 VTE werknemers (geen freelancers) bestaan.

Enkel projecten die realistisch kunnen leiden tot een groei in arbeidsproductiviteit van minstens 30% uiterlijk 5 jaar na het einde van het project, kunnen in aanmerking komen voor steun. De groei wordt vergeleken met de arbeidsproductiviteit op het moment van de aanvraag van het project.

Als meerdere bedrijven in een multi-partnerproject kiezen voor arbeidsproductiviteit, dan wordt de gezamenlijke arbeidsproductiviteit berekend als een gewogen gemiddelde van de individuele arbeidsproductiviteiten met het aantal VTE als wegingsfactor, volgens de formule hierna:

$$AP_{Project} = \frac{VTE_{Bedrijf1} \times AP_{Bedrijf1} + VTE_{Bedrijf2} \times AP_{Bedrijf2} + \dots}{VTE_{Bedrijf1} + VTE_{Bedrijf2} + \dots}$$

De arbeidsproductiviteit kan toenemen door de bedrijfsopbrengsten te verhogen en/of de aankoopkosten te verlagen. Vertrek vanuit de voorbeeldtabel in de aanvraagtemplate. Die tabel toont welke elementen in de formule voor de bruto toegevoegde waarde (BrTW) door het project worden beïnvloed. Belangrijk: licht de assumpties waarop de tabel gebaseerd is duidelijk toe en motiveer waarom deze assumpties realistisch zijn. Bestaande ondernemingen in een gekende business moeten maximaal gebruik maken van de publiek beschikbare gegevens of historische cijfers in de onderneming, bijvoorbeeld de relatie tussen productiekosten, productievolumes en prijszetting. Afwijkingen moet je steeds duidelijk motiveren.

Samengevat:

**OPTIE 1 – Economische impact op basis van
TEWERKSTELLING EN INVESTERINGEN**

- De business case moet
 - (1) toename in tewerkstelling kunnen onderbouwen
 - OF
 - (2) behoud van tewerkstelling *.

** Enkel van toepassing als uit de onderbouwde businesscase beargumenteed kan worden dat zonder de uitvoering van het project en de resultaten uit het project, een scenario ontstaat waarbij personeel zal afvloeien.*
- Bij monetariseren van de economisch toegevoegde waarde telt de loonkost van het personeel mee:
 - voor 100% voor bijkomende tewerkstelling als gevolg van het project.
 - voor 50% voor behoud van tewerkstelling.
- Naast de kost van tewerkstelling kunnen niet-recurrente investeringen na het project meegenomen worden bij het uitrekenen van de economisch toegevoegde waarde.
- Minimaal hefboom 10 te behalen (som van economische toegevoegde waarde door tewerkstelling en investeringen $\geq 10 \times$ subsidie).
- Valorisatieperiode is standaard 5 jaar, kan mits argumentatie naar 10 jaar.

**OPTIE 2 – Economische impact op basis van
GROEI IN ARBEIDSPRODUCTIVITEIT**

- De business case moet onderbouwen dat:
 - De groei in arbeidsproductiviteit te danken is aan de innovatie die in het project beoogd wordt. Niet door bijvoorbeeld goedkopere aankopen of de inzet van aangekochte machines.
 - De groei in arbeidsproductiviteit duurzaam in Vlaanderen verankerd is.
- Arbeidsproductiviteit = Bruto toegevoegde waarde (BrTW)/VTE.
 - De BrTW en VTE's in deze formule hebben betrekking op de onderneming in Vlaanderen (en dus niet op vestigingen in andere Belgische gewesten of in het buitenland).
 - Verwachting: minimaal 30% toename in arbeidsproductiviteit over een periode van 5 jaar na het einde van het project.
- NIET combineerbaar met economische impact op basis van tewerkstelling en investeringen.
- Gericht op ondernemingen die niet of zeer moeilijk kunnen groeien in tewerkstelling door de arbeidskrapte.
- Enkel toepasbaar voor gevestigde ondernemingen (in Vlaanderen) met minimaal 10 VTE.
- Mag NIET gepaard gaan met ontslagen.
- Valorisatieperiode is vastgesteld op 5 jaar.

3.1.3. Economische impact in multi-partnerprojecten

Als meerdere bedrijfspartners een project indienen, wordt het valorisatiepotentieel op projectniveau bekeken. Elke bedrijfspartner moet de toegevoegde waarde van het project voor Vlaanderen onderbouwen. Een combinatie van tewerkstelling/investeringen en groei in arbeidsproductiviteit is

hier wel toegelaten: sommige bedrijfspartners kiezen voor de aanpak op basis van tewerkstelling en investeringen, andere voor groei in arbeidsproductiviteit. De totale toegevoegde waarde - het behalen van hefboom 10 en/of een groei in arbeidsproductiviteit van 30% - wordt steeds gezamenlijk beoordeeld. Dit betekent dat alle partners die tewerkstelling/investeringen kozen samen beoordeeld worden en dat alle partners, die groei in arbeidsproductiviteit kozen, ook samen beoordeeld worden. Een tekort bij de ene groep kan niet gecompenseerd worden door een tekort bij de andere groep en omgekeerd.

Als dezelfde partner meerdere gesteunde projecten uitvoert en de resultaten samen aanleiding geven tot toegevoegde waarde, zal bij elke opeenvolgende beslissing de totale steun vergeleken worden met de totale toegevoegde waarde in Vlaanderen (cumulatie). Aanvragers die meerdere projecten rond dezelfde innovatie indienen, moeten de toegevoegde waarde voor Vlaanderen steeds op dezelfde manier verantwoorden, ofwel via tewerkstelling en investeringen, of via groei in arbeidsproductiviteit. Bij een nieuwe projectaanvraag die samenhangt met een vorig project kan een onderneming impact op basis van arbeidsproductiviteit indienen op voorwaarde dat de impact van het vorige project herrekend wordt naar arbeidsproductiviteit. Elk van de projecten moet voldoen aan de minimumvereisten voor arbeidsproductiviteit.

3.1.4. Verlenging valorisatieperiode

De valorisatieperiode moet overeenstemmen met de normale levenscyclus van de resultaten. Standaard bedraagt die 5 jaar en start ze op het einde van het gesteunde project. De valorisatieperiode kan verlengd worden als bij tewerkstelling en investeringen duidelijke redenen zijn om de business case over een langere periode in aanmerking te nemen. Die verlenging, tot maximum 10 jaar, moet je expliciet motiveren in het aanvraagdocument. Kies je voor groei in arbeidsproductiviteit, dan blijft de valorisatieperiode beperkt tot 5 jaar. Verlengen is in dat geval niet mogelijk.

De valorisatie is een essentieel onderdeel van je project. Belangrijke wijzigingen moet je melden in de rapportering, ook tijdens de valorisatieperiode.

3.2 Maatschappelijke impact

Elk project moet economische impact hebben. Daarnaast kunnen de projectresultaten ook maatschappelijke waarde creëren.

De maatschappelijke impact is een belangrijke toegevoegde waarde van het project en wordt als apart criterium beoordeeld. Daarbij kijken we verder dan Vlaanderen en beoordelen we de impact op internationaal niveau.

Domeinen waar een maatschappelijke waarde gecreëerd kan worden, zijn bijvoorbeeld (niet limitatief):

- Milieu, biodiversiteit en waterbeheer
- Circulariteit
- Energie en klimaat
- Gezondheid en zorg
- Onderwijs en competenties
- Mobiliteit en smart cities
- Duurzame voeding en duurzame voedingsstrategieën

Beschrijf in je steunaanvraag hoe je project bijdraagt aan maatschappelijke waardecreatie. Kan je de maatschappelijke meerwaarde ook op een verifieerbare en gekwantificeerde manier onderbouwen? Dan kan je een pluspunt krijgen bij de beoordeling (zie evaluatiecriteria). Projecten met een negatieve maatschappelijke impact komen niet in aanmerking voor steun.

4. Wie kan steun aanvragen?

4.1. Ondernemingen met rechtspersoonlijkheid

Elke onderneming, van kmo ([definitie](#)) tot grote onderneming of Vlaamse vestiging van een multinational, met een exploitatiezetel én operationele onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten in het Vlaamse gewest komt in aanmerking voor steun. Ook ondernemingen die zich ertoe verbinden een exploitatiezetel met operationele onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten op te richten in het Vlaamse Gewest komen in aanmerking. De steuntoekenning wordt dan afhankelijk van de effectieve oprichting. Een belangrijke voorwaarde is dat de projectresultaten op termijn gevaloriseerd worden in Vlaanderen.

Een onderneming is een entiteit die een economische activiteit uitoefent en beschikt over rechtspersoonlijkheid. Ondernemingen-in-oprichting, start-ups of spin-offs in incubatiefase moeten uiterlijk 4 maanden na de steuntoekenning voldoen aan de opstartvoorwaarden (o.a. de werkelijke oprichting van het bedrijf) om steun te krijgen.

Volgens de Europese regels mag een onderneming op het moment van steuntoekenning niet in moeilijkheden zijn. Meer info hierover vind je op de webpagina: ['Ondernemingen in moeilijkheden komen niet in aanmerking' \(OIM\)](#). We raden aan om vóóraf de OIM-check via de OIM-rekenmodule op de VLAIO-website uit te voeren.

Daarnaast moet de onderneming in staat zijn de resultaten in voldoende mate in Vlaanderen te exploiteren, om zo voldoende toegevoegde waarde te creëren in de vorm van economische impact, eventueel aangevuld met maatschappelijke impact en de uitbouw van een kennisnetwerk. Dit sluit niet uit dat de projectresultaten ook deels in het buitenland toegepast kunnen worden. Export van de innovatieve producten en diensten is geen probleem.

Ondernemingen in een monopolie- of machtspositie komen niet in aanmerking voor steun. Dat geldt ook voor projecten die zo'n positie versterken.

4.2 Ondernemingen uit de non-profit sector

Privaatrechtelijke en publiekrechtelijke non-profitorganisaties kunnen onder dezelfde voorwaarden innovatiesteun krijgen.

Voorwaarden:

- De organisatie heeft rechtspersoonlijkheid en voert via een Vlaamse vestiging een economische activiteit uit (= diensten aanbieden op een vrije markt die vergoed worden aan marktcondities).
- De activiteiten moeten voldoende ruim en structureel verankerd zijn in Vlaanderen.
- De non-profit organisatie moet kunnen aantonen over voldoende private middelen te beschikken om haar aandeel in het project te financieren.

4.3 Ondernemingen met rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard

Ondernemingen met rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard kunnen enkel steun krijgen als:

- Ze samenwerken met ondernemingen met rechtspersoonlijkheid van privaatrechtelijke aard.
- Ze niet meer dan 70% van de in aanmerking komende kosten dragen.

Daarnaast gelden ook de voorwaarden voor een onderneming met private rechtspersoonlijkheid zoals hierboven beschreven. Het valorisatieperspectief moet buiten een eventuele publieke opdracht van de organisatie liggen.

4.4 Samenwerkingen

4.4.1 Welke samenwerkingen zijn mogelijk?

Samenwerkingen met meerdere bedrijfspartners, onderzoekspartners en onderaannemers zijn mogelijk.

Multi-partnerproject

Meerdere ondernemingen kunnen samen een project aanvragen. Elke onderneming voert dan een deel van het project uit en heeft een eigen valorisatie. Alle deelnemende ondernemingen zijn in dat geval bedrijfspartner voor het project. Bij steuntoekenning worden ze contractant en ondertekenen ze de subsidieovereenkomst met het FIO. Voor ondernemingen die deel uitmaken van een multi-partnerproject gelden volgende regels:

- Elke partner draagt zijn aandeel in de kosten en in het risico van het project.
- De eigendomsrechten op de projectresultaten worden verdeeld over de partners.
- Elke partner moet de projectresultaten in Vlaanderen valoriseren.
- Tussen bedrijfspartners is een samenwerkingsovereenkomst nodig die de onderlinge rechten en plichten regelt, en die minimaal de volledige projectperiode omvat.
- De aanvragers stellen een projectcoördinator aan die onder meer instaat voor de interactie met VLAIO, de coördinatie van de projectuitvoering en de oplevering van de projectspecifieke verslaggeving.
- Algemene bedrijfsinformatie (#VTE, omzet) en informatie over het trackrecord en eventuele financiële voorwaarden van de verschillende bedrijfspartners worden opgenomen in de beslissingsbrief. Deze beslissingsbrief wordt verstuurd naar alle bedrijfspartners.
- Bij samenwerking met ondernemingen met een rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard gelden bijzondere vereisten ([zie 4.3 ondernemingen met rechtspersoonlijkheid van publiekrechtelijke aard](#)).

Project met bedrijf als onderaannemer

Binnen een project kan je de uitvoering van bepaalde delen uitbesteden aan *ondernemingen die optreden als onderaannemer*. De taken van onderaannemers kunnen variëren: routinetests uitvoeren, (een deel van) een prototype bouwen, (een deel) programmeren, ... De opdrachtgever vergoedt 100% van hun kosten. Meer informatie over de kostenrubrieken en hoe je deze moet verantwoorden vind

je in [de handleiding bij het VLAIO-kostenmodel](#). Ook [ondernemingen buiten het Vlaams Gewest](#) die geen eigen valorisatie hebben, kunnen als onderaannemer ingeschakeld worden zolang het merendeel van de activiteiten (minimaal 50% van de totale projectkosten) in het project in Vlaanderen wordt uitgevoerd.

Project met onderzoekspartner

Je kan een project ook uitvoeren samen met *één of meerdere onderzoeksorganisaties als onderzoekspartner*. In dat geval gaat het om een inhoudelijke samenwerking tussen de onderneming en de onderzoeksorganisatie. De onderzoeksresultaten binnen dit project zijn vatbaar voor intellectuele eigendomsrechten. De bedrijfspartner(s) en de onderzoekspartner(s) stellen een onderlinge samenwerkingsovereenkomst op om de eigendomsrechten te regelen. De onderzoekspartner ondertekent de overeenkomst met het FIO niet en wordt 100% vergoed door de bedrijfspartner(s). De bedrijfspartner(s) is verantwoordelijk voor alle contractuele verplichtingen. De onderzoekspartner heeft geen verplichting tot valorisatie in Vlaanderen. Wel moet elke onderzoekspartner een aparte begroting en een aparte financiële verslaggeving opstellen.

Project met onderzoeksorganisatie als onderaannemer

Je kan binnen een project ook samenwerken met *één (of meerdere) onderzoeksorganisaties als onderaannemer*. In dat geval betaalt de onderneming de marktprijs voor de geleverde prestaties van de onderzoeksorganisatie of vergoedt ze de volledige projectkosten, vermeerderd met een redelijke marge. De onderzoeksorganisatie ondertekent de overeenkomst met het FIO niet en wordt 100% vergoed door de bedrijfspartner(s). De bedrijfspartner(s) blijft verantwoordelijk voor alle contractuele verplichtingen. De onderzoeksorganisatie heeft geen verplichting tot valorisatie in Vlaanderen. Meer informatie over de kostenrubrieken en de verantwoording hiervan vind je in [de handleiding bij het VLAIO-kostenmodel](#).

4.4.2 Samenwerkingen buiten Vlaanderen

Samenwerkingen met onderzoeksorganisaties of ondernemingen buiten Vlaanderen zijn mogelijk onder verschillende vormen:

- Een onderneming kan beroep doen op een onderzoeksorganisatie of een onderneming buiten Vlaanderen als onderaannemer. Hierbij gelden dezelfde regels als voor Vlaamse onderzoekspartners of onderaannemers. Let op: een buitenlandse onderneming die een eigen valorisatie heeft (bijvoorbeeld opbouw van eigen intellectuele eigendom of exploitatie van resultaten) of haar eigen risico draagt, komt niet voor steun in aanmerking.
- In alle gevallen geldt dat maximaal 50% van de projectbegroting betrekking mag hebben op kosten voor activiteiten buiten Vlaanderen. Dit geldt zowel voor onderzoekspartners als voor of onderaannemers.

Daarnaast kan een onderneming ook samenwerken met ondernemingen buiten Vlaanderen in een gemeenschappelijk, grensoverschrijdend project, elk voor eigen rekening. Dit gebeurt bij voorkeur binnen bestaande internationale instrumenten. Als die geen passende mogelijkheden bieden, kan een ad hoc oplossing gezocht worden. Het staat een onderneming vrij om zo'n samenwerking aan te gaan, maar de kosten van buitenlandse ondernemingen komen niet in aanmerking voor subsidie. Niet-Vlaamse ondernemingen moeten zelf voor hun kosten instaan, al dan niet met steun van hun eigen

overheid. Bovendien moeten de exploitatierechten van de Vlaamse ondernemingen gewaarborgd blijven. Neem contact op met VLAIO vóór je een steunaanvraag indient voor een internationaal project.

4.4.3 Verdeling van eigendomsrechten

Bij samenwerking met een onderzoeksorganisatie bestaan verschillende manieren om de eigendomsrechten te verdelen. De Europese regelgeving rond staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie bepaalt de principes voor samenwerking tussen ondernemingen en onderzoeksorganisaties. Een belangrijk uitgangspunt is dat ondernemingen via de onderzoeksorganisaties geen voordeel mogen krijgen dat marktverstoring werkt en kan beschouwd worden als indirecte staatssteun. Bij een project waarin de onderzoeksorganisatie onderaannemer is, vergoedt de onderneming de onderzoeksorganisatie (zie boven) en verwerft de onderneming hierdoor de volledige eigendomsrechten op de projectresultaten. Bij een inhoudelijke samenwerking met een onderzoekspartner vergoedt de onderneming de geleverde prestaties aan reële kost en wordt een regeling opgesteld over de eigendomsrechten op de projectresultaten. Deze afspraken kunnen volgende vormen aannemen:

- Alle eigendomsrechten worden toegewezen aan de onderneming met een billijke vergoeding voor de onderzoeksorganisatie bij exploitatie van de projectresultaten;
- Een opdeling van de eigendomsrechten: de onderneming en de onderzoeksorganisatie hebben elk eigendomsrechten op verschillende deelresultaten met duidelijke afspraken over de (autonome) exploitatie per domein. Als een opsplitsing van de projectresultaten niet mogelijk is, kan deze domeintoekenning voor (autonome) exploitatie ook gebeuren binnen een regime van gedeelde eigendomsrechten;
- De eigendomsrechten op de projectresultaten blijven bij de onderzoekinstelling, de onderneming krijgt minstens een gebruiksrecht op de benodigde projectresultaten;
- Een regeling van onverdeelde gemeenschappelijke eigendomsrechten op de projectresultaten tussen de onderneming en de onderzoeksorganisatie.

Deze voorbeelden zijn niet limitatief. Ook andere combinaties zijn mogelijk zolang ze niet strijdig zijn met de doelstellingen van de innovatiesteun. Maak ook duidelijke afspraken over de verdeling van de projectresultaten van de onderzoeksorganisatie. Het is essentieel dat de onderneming over de nodige vrijheid beschikt om de geplande valorisatie te kunnen realiseren.

De samenwerkingspartners moeten de basisafspraken hierover (de intenties) bij de indiening van de projectaanvraag bij VLAIO kenbaar maken. De onderzoeksorganisatie moet er zelf over waken een correcte marktprijs voor de geleverde prestatie toe te passen. Bij onderaanneming bevelen we aan om in de offerte expliciet te vermelden dat de prestaties die door de onderzoeksorganisatie geleverd worden tegen marktprijs vergoed worden.

5. Waarvoor kan je steun krijgen?

Innovatie draagt altijd twee aspecten in zich: enerzijds vernieuwing, anderzijds de toepassing ervan. Ondernemingen kunnen steun krijgen als ze relevante projectdoelstellingen realiseren, aangevuld met eventuele maatschappelijk relevante doelstellingen. Het kan gaan om nieuwe of verbeterde producten, processen of diensten, of een combinatie ervan.

5.1 Wat is steunbaar?

Voor steunbare activiteiten moet kennis opgebouwd worden. Aan de basis liggen dus activiteiten van gestructureerde kennisopbouw of de activiteiten die de kennisopbouw rechtstreeks ondersteunen. De steunbare activiteiten vormen slechts een deel van alle activiteiten in een onderneming. De activiteiten vlak voor de commercialisatie - waar nog weinig risico's aan verbonden zijn – komen bijvoorbeeld niet in aanmerking voor steun. Bij ontwikkelingsprojecten is hier een uitzondering op: kosten gerelateerd aan de bescherming van intellectuele eigendom. De voorwaarde is hier dat deze kosten gemaakt zijn tijdens de projectperiode en dat de betrokken aanvrager een kmo is.

Projecten met militaire of tweëerlei gebruik (dual-use) komen ook in aanmerking voor VLAIO-steun, inclusief offensieve wapensystemen.

5.2 Wat is niet steunbaar?

Activiteiten zijn niet steunbaar als ze buiten de projectperiode vallen of vóór de oprichtingsdatum (bij notariële akte) van de onderneming plaatsvinden.

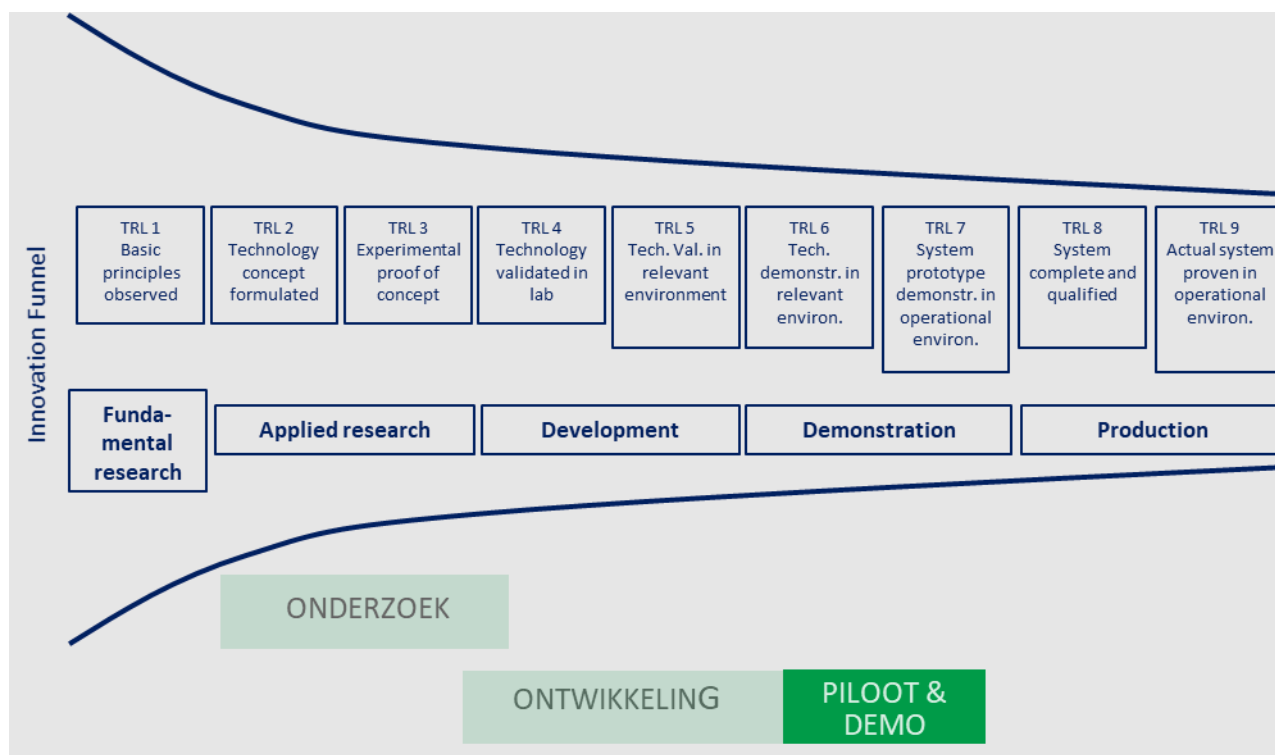
Daarnaast worden volgende activiteiten niet gesteund, tenzij ze rechtstreeks kennisopbouw ondersteunen:

1. Engineeringsactiviteiten, routinematige verbeteringen en technologie implementatie.
 - In de praktijk brengen of gebruiken van bestaande kennis/technieken zonder dat dit gepaard gaat met een duidelijke kennisverwerving of een belangrijke uitdaging. Dit brengt dus geen intrinsiek risico op falen met zich mee.
 - Routinematige of periodieke wijzigingen van bestaande producten, processen of diensten en andere courante werkzaamheden, zelfs als dat verbeteringen zijn.
 - Activiteiten die niet bijdragen tot een duidelijke verhoging van de kennis binnen de onderneming en die uitgevoerd worden volgens binnen de onderneming gangbare procedures. Als deze activiteiten de kern uitmaken van een O&O-bedrijfsproject, zal het project geen steun krijgen.
2. Algemene ondersteunende en operationele activiteiten (bv. personeelsbeheer, financieel beheer, logistiek, ...), tenzij dat profiel instaat voor het pure projectmanagement.
3. Opleidingen en algemene kennisverwerving die niet specifiek zijn voor het project.
4. Activiteiten gericht op de innovatie(s) productierijp maken en naar de markt brengen. Marktonderzoek en marketingactiviteiten die niet verder gaan dan specificaties en gebruikersnaden verfijnen. Alle activiteiten om te voldoen aan normen, labels, accreditaties, registraties of andere wettelijke verplichtingen;
5. Activiteiten ter voorbereiding en uitvoering van investeringen voor productie-installaties. De uitbouw van en de investeringen in onderzoeksinstallaties die nodig zijn voor de uitvoering van het O&O-bedrijfsproject komen wel in aanmerking.
6. Een businessplan uitwerken komt standaard niet voor steun in aanmerking. Een uitzondering hierop is de uitwerking van een businessplan dat de ontwikkeling van een nieuw product/dienst/proces ondersteunt in een multi-partnerproject waarbij minstens 2 ondernemingen betrokken zijn. Binnen zo'n project komen 3 mensmaanden gericht op de uitwerking van het businessplan in aanmerking voor steun.

5.3 Tot hoever in het traject krijg je steun?

5.3.1 Reguliere projecten

Ontwikkelingsprojecten kunnen steun krijgen t.e.m. Technology Readiness Level (TRL) 7 (demonstratoren, piloten, opschalingen). De activiteiten die leiden tot TRL 8 worden mee opgenomen als steunbare activiteiten. Onderzoeksprojecten situeren zich typisch binnen TRL-niveaus 2, 3 en 4.

- Na de intensieve opbouw van de nodige kennis en inzichten volgt vaak een fase waarin de resultaten opgeschaald of in meer realistische omstandigheden aangetoond moeten worden. In die fase worden de laatste technologische risico's uitgesloten. Daarna kan de commercialisatiefase beginnen. Het gaat typisch om demonstratoren, piloten en opschalingen. Hoewel de onzekerheden op dat moment al veel beperkter zijn, staan daar vaak grote kosten tegenover. Als deze activiteiten bij de kennisverwervende ontwikkelingsactiviteiten horen, komen ze in aanmerking voor steun in het kader van ontwikkelingsprojecten.
- De personeelsinzet en de daaraan verbonden overhead- en werkingskosten en (afschrijvingen binnen het project van) investeringskosten gekoppeld aan een piloot/demo-installatie kunnen gesteund worden aan dezelfde voorwaarden als de overige ontwikkelingsactiviteiten.
- Voor een project dat (gedeeltelijk) gericht is op de latere fasen van het steuntraject (piloot en demo) kan de projectduur mits motivering met 1 jaar verlengd worden. Waak erover dat er ook na deze verlengingsfase nog een natraject is binnen het bedrijf voordat de projectresultaten vermarkt kunnen worden. Dit traject wordt helder beschreven in het projectvoorstel.
- Klinische studies (fase 0, fase I en fase IIa) kunnen beschouwd worden als pilootprojecten (zoals vermeld in vorige paragraaf). Voor steunbaarheid gelden dus dezelfde regels. Fase IIb studies kunnen gesteund worden als je kan aantonen dat er nog klinische proeven moeten starten nadat het gesteund project beëindigd is. Er moet dus nog een natraject zijn. Komen

niet in aanmerking voor steun: de laatste fase van een klinische studie vóór EMA/FDA goedkeuring (zoals fase III studies), of de laatste klinische studie voor goedkeuring in geval van een versnelde regulatoire goedkeuring.

5.3.2 Projecten ingediend in een interregionale of internationale samenwerking

Internationale en interregionale O&O-projecten richten zich vaak op de latere fasen van het ontwikkelingstraject. Het moet gaan om activiteiten waarbij het hoofddoel is om verdere technische verbeteringen aan te brengen aan producten, procedures of diensten die niet grotendeels vaststaan. Deze activiteiten worden gesteund als ontwikkeling.

6. Hoeveel bedraagt de steun?

6.1 Bepalen van het basissteunpercentage

Het basissteunpercentage voor ontwikkelingsprojecten is 25%. Het basissteunpercentage voor onderzoeksprojecten is 50%. Het projecttype is afhankelijk van de **mate van kennisverwerving en de uitdagingen** bij projectuitvoering. Projecten met een duidelijke stap voorwaarts in kennis én belangrijke uitdagingen krijgen hogere steun.

Bij de start van het project wordt het steunpercentage bepaald en vastgelegd in de project-overeenkomst.

- Niet-steunbare activiteiten worden geëlimineerd uit de totale activiteiten.
- Ontwikkelingsprojecten worden standaard gesteund aan een basissteunpercentage van 25%.
- Onderzoeksprojecten worden ontleed: VLAIO gaat na of het project opgesplitst moet worden in deelactiviteiten met een verschillend basispercentage. Bij zo'n onderzoeksprojecten wordt het basissteunpercentage bepaald volgens de verhouding ontwikkelingsactiviteiten (25%) versus onderzoeksactiviteiten (50%).
- Voor haalbaarheidsstudies bedraagt het basissteunpercentage 40%.

6.2 Totale omvang van het steunpercentage

De subsidie wordt berekend als een percentage van de aanvaarde projectbegroting. De opbouw van deze begroting en de aanvaarde kosten worden in detail uitgelegd in [de handleiding bij het VLAIO-kostenmodel](#).

Het basissteunpercentage kan verhoogd worden met volgende (cumuleerbare) toeslagen:

6.2.1 Reguliere projecten

- Een kleine onderneming (ko) krijgt 20% extra steun voor een onderzoeks- of ontwikkelingsproject, en 10% extra steun voor een haalbaarheidsstudie;
- Een middelgrote onderneming (mo) krijgt steeds 10% extra steun;
- Een onderzoeks- of ontwikkelingsproject krijgt 10% extra steun als meerdere onafhankelijk gesteunde ondernemingen samenwerken binnen een project waarbij:
 - Ten minste één partner een kmo is.
 - Geen van de ondernemingen meer dan 70% van de kosten van het samenwerkingsproject voor zijn rekening neemt.

- De in het project aanwezige samenwerking beoordeeld zal worden op de inhoudelijke kwaliteit én het betekenisvol karakter van de samenwerking.

De samenwerkingstoeslag geldt enkel bij multi-partnerprojecten en is niet geldig bij haalbaarheidsstudies. Samenwerking tussen ondernemingen en onderzoeksorganisaties wordt niet vertaald in een samenwerkingstoeslag, maar kan beloond worden bij de beoordeling van de criteria 'additionaliteit', 'expertise en middelen' (voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten) en 'potentieel om de doelstellingen te bereiken' (voor haalbaarheidsstudies).

Het basissteunpercentage met toeslagen wordt in totaliteit beperkt tot **50%** voor ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies, en tot **60%** voor onderzoeksprojecten.

	Ontwikkelingsproject	Onderzoeksproject	Haalbaarheidsstudie
Basis steunpercentage	25%	25 tot 50% naargelang aandeel onderzoek	40%
Toeslag type onderneming	20% (ko); 10% (mo)	20% (ko); 10% (mo)	10% (kmo)
Toeslag samenwerking	10% bij samenwerking tussen onafhankelijke ondernemingen	10% bij samenwerking tussen onafhankelijke ondernemingen	geen
Totale steun	Max. 50% per bedrijfspartner	Max. 60% per bedrijfspartner	Max. 50% per bedrijfspartner

6.2.2 Interregionaal of internationaal samenwerkingsverband

In interregionale of internationale context worden de toeslagen voor samenwerking en de plafonds voor steunbedragen verhoogd.

	Ontwikkelingsproject	Onderzoeksproject
Basis steunpercentage	25%	25 tot 50% naargelang aandeel onderzoek
Toeslag type onderneming	20% (ko); 10% (mo)	20% (ko); 10% (mo)
Toeslag samenwerking	15% bij internationale samenwerking tussen onafhankelijke ondernemingen of bij interregionale samenwerking tussen onafhankelijke ondernemingen waarvan minstens 1 kmo.	15% bij internationale samenwerking tussen onafhankelijke ondernemingen of bij interregionale samenwerking tussen onafhankelijke ondernemingen waarvan minstens 1 kmo.
Totale steun	Max. 60% per bedrijfspartner	Max. 70% per bedrijfspartner

6.3 Minimaal en maximaal steunvolume

Per onderzoeks- en ontwikkelingsproject bedraagt de maximale steun 3.000.000 euro. Als ondergrens geldt 25.000 euro steun voor ontwikkelingsprojecten en haalbaarheidsstudies en 100.000 euro steun voor onderzoeksprojecten.

De maximale steun per haalbaarheidsstudie per bedrijfspartner bedraagt 50.000 euro. Als de haalbaarheidsstudie uitgevoerd wordt door meerdere partners (in consortium of in clustercontext) bedraagt de steun maximaal 500.000 euro per studie. De onder- en bovengrens van de minimale en maximale steun per bedrijfspartner blijft behouden.

Een onderneming kan maximaal 8 miljoen euro innovatiesteun per kalenderjaar krijgen. Dit gaat om steun aan een onderneming als gevolg van interne kosten, uitbestedingen en aandeel in de kosten van onderzoekspartners. Bovenop de 8 miljoen euro kan een onderneming jaarlijks nog 4 miljoen extra bedrijfssteun krijgen, op voorwaarde dat het gaat om projecten in samenwerking met kmo's of in een internationaal samenwerkingsverband. Als een onderneming tot een groep verbonden ondernemingen behoort, geldt de 8+4 miljoen euro innovatiesteun beperking voor de hele groep.

7. Hoe verloopt een aanvraag?

7.1 Begeleiding en voorbespreking (optioneel)

Je kan begeleiding krijgen bij de voorbereiding van de aanvraag. De VLAIO-bedrijfsadviseurs hebben de opdracht om in het bijzonder kmo's te helpen en gespecialiseerde begeleiding aan te bieden. Je kan steeds bij hen terecht voor een vrijblijvende voorbespreking. Meer informatie en contact: [VLAIO-bedrijfsadviseurs](#) | [VLAIO](#).

Ondernemingen die vertrouwd zijn met VLAIO kunnen ook rechtstreeks contact opnemen via bedrijfsinnovatiesteun@vlaio.be. Als je dat wenst, kan je een voorbespreking aanvragen met één van onze projectadviseurs.

7.2 Aanvraag indienen

We bevelen aan om tijdens de uitwerking van het project de [selectiecriteria voor ontwikkelings- of onderzoeksprojecten \(bijlage1\)](#) en [haalbaarheidsstudies \(bijlage2\)](#) te consulteren.

De aanvraag mag opgesteld worden in het Nederlands of het Engels, templates zijn beschikbaar op de VLAIO-website bij elk van de subsidies. Je kan je aanvraag doorlopend elektronisch indienen via de VLAIO-website of het e-loket ondernemers. Je ontvangt binnen de twee werkdagen een ontvangstbevestiging.

7.2.1 Start van het project: startdatum

De startdatum is **ten vroegste de 1e dag van de maand na de maand waarin je de steunaanvraag indient**. Als je bedrijf nog in oprichting is op het moment van de beslissing, dan wordt de startdatum gekoppeld aan de oprichtingsdatum.

Bij Europese samenwerkingsprojecten kan de startdatum verschuiven afhankelijk van de modaliteiten van de Europese oproep.

7.2.2 Projectbegroting

In [de handleiding bij het VLAIO-kostenmodel](#) wordt in detail toegelicht hoe de begroting opgebouwd wordt en wat de aanvaardbare kosten zijn bij ontwikkelings- en onderzoeksprojecten en haalbaarheidsstudies. De begroting omvat in essentie:

- de personeelskosten van de bedrijfs- en onderzoekspartners op basis van menskracht en reële loonkosten,

- de overheadkosten van de bedrijfs- en onderzoekspartners,
- de werkingskosten van de bedrijfs- en onderzoekspartners,
- externe prestaties en investeringen.

Gebruik [de Excel template](#) voor de kosten per partner.

7.3 Ontvankelijkheid

Na ontvangst toetst VLAIO de steunaanvraag aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden die bepaald zijn in het [BVR Bedrijfssteun O&I](#) en het [BVR Bedrijfssteun O&O](#).

Een steunaanvraag kan niet ontvankelijk verklaard worden als:

- De steunaanvrager of de projectpartners niet voldoen aan de verplichtingen of de vergunningen van de overheid;
- De steunaanvrager of de projectpartners blijk gegeven hebben van niet-correct gedrag bij vorige aanvragen;
- De steunaanvraag quasi identiek is aan een steunaanvraag die eerder onontvankelijk is verklaard of geweigerd is door VLAIO. Uitzondering: de eerdere weigering was het gevolg van budgettaire beperkingen;
- De steunaanvraag bevat niet voldoende informatie om beoordeeld te kunnen worden op basis van de criteria vermeld in artikel 28;
- De steunaanvraag voldoet bij een prima-faciebeoordeling niet aan de minimale vereisten om voor steun in aanmerking te komen, zoals vermeld in artikels 6, 7, 8 en 9;
- De steunaanvraag voldoet niet aan de modaliteiten vermeld in artikel 14;
- Een bijdrage door een onderzoeksorganisatie voldoet niet aan de bepalingen vermeld in artikel 18.

Daarnaast gaan we na of de steunaanvraag voldoet aan de criteria hieronder. Die criteria moeten de volledige duur van de evaluatie geldig blijven.

- De aanvrager is
 - een onderneming (of er is minstens een duidelijke aanzet tot een onderneming), met operationele onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten in het Vlaams Gewest of
 - een non-profit of publiekrechtelijke organisatie met rechtspersoonlijkheid en met operationele onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten in het Vlaamse Gewest, of minstens een duidelijke aanzet daartoe die economische activiteiten uitoefent.
- De verklaringen van de bedrijfs- en onderzoekspartners zijn correct ondertekend.
- De aanvraag is opgesteld in het Nederlands of Engels.
- De informatie gevraagd in het aanvraagformulier is aanwezig.
- Regels betreffende de [startdatum](#) en het [minimaal/maximaal steunvolume](#);
- Maximum projectduur bij aanvraag van 36 maanden voor zowel ontwikkelingsprojecten als onderzoeksprojecten.
- Maximaal aantal pagina's voor **ontwikkelingsprojecten**:
 - met gevraagde steun ≤ 500.000 euro: max. 30 pagina's + 5 extra pagina's per [bijkomende](#) bedrijfspartner (zonder onderaannemers mee te tellen).
 - met gevraagde steun > 500.000 euro: max. 40 pagina's + 5 extra pagina's per [bijkomende](#) bedrijfspartner (zonder onderaannemers mee te tellen). In uitzonderlijke gevallen – voor zeer omvangrijke en complexe projecten – kan de limiet overschreden worden om tabellen en figuren toe te voegen. Het aandeel tekst moet beperkt blijven tot max. 40 pagina's.

- Maximaal aantal pagina's voor **onderzoeksprojecten**:
 - Projectbeschrijving: max. 40 pagina's. In uitzonderlijke gevallen – voor zeer omvangrijke en complexe projecten – kan de limiet overschreden worden om figuren en tabellen toe te voegen. Het aandeel tekst moet beperkt blijven tot max. 40 pagina's.
 - Impact: max. 10 pagina's. + 5 extra pagina's. per bijkomende bedrijfspartner (zonder onderaannemers mee te tellen);
- Vereiste bijlagen, waaronder projectbegroting /offertes/financiële informatie, zijn aanwezig.
- Een 'Onderneming In Moeilijkheden (OIM)' komt niet in aanmerking voor steun. Op de webpagina vind je meer info over uitzonderingen en voorwaarden.

Bij een haalbaarheidsstudie wordt dezelfde ontvankelijkheidscontrole uitgevoerd. Hier geldt ook dat:

- Het aanvraagdocument de berekening van het Netto Bedrijfskapitaal (NBK) vraagt om de cofinancieringscapaciteit (het aandeel van de projectbegroting op eigen kosten) te garanderen. Verdere toelichting bij deze berekening vind je in de aanvraagtemplate voor haalbaarheidsstudies.
 - De berekening gestaafd moet worden door de laatste resultatenrekening en balans.
 - Als uit de berekening van het NBK blijkt dat het bedrag ontoereikend is, kan de cofinanciering bijkomend worden gestaafd met vreemd vermogen op lange termijn en kapitaal. De gerelateerde overeenkomsten en/of aktes zullen bijkomend opgevraagd worden.
- De aanvrager geen 'Onderneming In Moeilijkheden (OIM)' is op het moment van de indiening.
- Het maximaal aantal pagina's beperkt wordt tot 10 + 2 extra per extra bedrijfspartner.

Een aanvraag die niet voldoet aan deze criteria of onvoldoende informatie bevat om behandeling te starten, wordt onontvankelijk verklaard. Dit betekent dat het dossier in die vorm niet verder wordt behandeld. De aanvrager wordt hiervan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht en heeft dan de keuze om op een later tijdstip een nieuwe aanvraag in te dienen.

7.4 Evaluatieprocedure

7.4.1 Hoe evalueren we jouw project?

Projecten worden steeds geëvalueerd volgens de beoordelings- en selectiecriteria van het programma waarin het project werd ingediend. Diende je een projectaanvraag in als (gemengd) onderzoeksproject, dan wordt dit geëvalueerd volgens de daarvoor geldende criteria (cfr. bijlage 1). Als het onderzoeksproject na evaluatie eerder als ontwikkelingsproject blijkt te voldoen, kan ontwikkelingssteun toegekend worden zonder dat je een nieuwe projectaanvraag moet indienen. In dat geval gelden de modaliteiten van ontwikkelingssteun.

Voor elk project duidt VLAIO een projectadviseur en een financieel adviseur aan.

Voor haalbaarheidsstudies en voor ontwikkelingsprojecten van minder dan 500.000 euro werken we met een basisproces. In dit proces staat de interactie tussen de aanvrager en de VLAIO-projectadviseur centraal, via een toelichtingsgesprek met optioneel bedrijfsbezoek. Het basisproces kan uitgebreid worden om de aanvrager(s) maximale kansen te geven en bij bijvoorbeeld complexe projecten, vragen bij steunwaardigheid, weinig kwalitatieve aangeleverde informatie, ... Dat kan o.a. via gericht en flexibel (mondeling/schriftelijk) inzetten van externe experts, en opvragen van extra informatie (steeds binnen de 12 werkdagen na het toelichtingsgesprek).

Ontwikkelingsprojecten met een steunbedrag hoger dan 500.000 euro en onderzoeksprojecten worden in een eerste fase grondig met de aanvragers besproken via een toelichtingsgesprek met een optioneel bedrijfsbezoek. Tijdens dit gesprek zal indien nodig bijkomende mondelinge en schriftelijke informatie gevraagd worden. Vervolgens heeft de aanvrager maximum 12 werkdagen de tijd om de bijkomende informatie en/of de herwerkte aanvraag te bezorgen. Als dit niet gebeurt, kan beslist worden om verder te gaan met de evaluatieprocedure op basis van de beschikbare informatie in de oorspronkelijke projectaanvraag. De (aangepaste) projectaanvraag wordt in een tweede fase beoordeeld met schriftelijk advies van externe deskundigen. Je krijgt de kans om op deze adviezen een weerwoord te bieden.

Deskundigen zijn strikt gebonden aan geheimhouding met betrekking tot de verstrekte informatie. Bij de keuze van de externe deskundigen wordt erover gewaakt geen potentiële concurrenten of belanghebbenden in te schakelen. De aanvragers kunnen ook een beperkte en nominatieve lijst van te mijden deskundigen opgeven. Het gaat om maximum 15 personen, ondernemingen of onderzoeksgroepen (geen volledige onderzoeksorganisaties). De namen van de deskundigen worden niet bekend gemaakt aan de aanvrager. Als de aanvrager het projectvoorstel mondeling komt toelichten, worden de deskundigen net voor de start van de vergadering voorgesteld, niet eerder. Zo kan de aanvrager het overleg alsnog weigeren mocht een niet gekend conflict-of-interest bestaan.

Op basis van alle beschikbare informatie en het advies van externe deskundigen wordt een verslag opgesteld dat als basis dient voor de beslissing.

De steuntoekenning kan ook afhangen van specifieke voorwaarden die vervuld moeten worden bij de start of uitvoering van het project. Deze voorwaarden kunnen van organisatorische, inhoudelijke of financiële aard zijn.

7.4.2 Beoordelings- en selectiecriteria

Steunaanvragen worden geëvalueerd als concrete **projecten binnen hun specifieke bedrijfscontext**. Daarom hanteren we een vraaggedreven aanpak, waarbij projecten bottom-up op initiatief van de ondernemingen ontstaan. Verder stellen we voorop dat de grootste impact bereikt kan worden door de ondernemingen te steunen die via innovatie een **transformatie** (een transitie, een doorbraak, een diversificatie, een modernisering) willen maken en zo een duurzame concurrentiële positie willen opbouwen en hun **competitiviteit** willen verhogen. Daarbij komen ook aspecten als **innovativiteit** (nieuwe oplossingen), **uitdagingen en risico's** naar voren. De evaluatie gebeurt op basis van een **globale appreciatie** van de bijdrage van het project tot het transformatieproces van de onderneming en de impact op de Vlaamse economie en de onderneming zelf.

Bij de beslissing over steun aan een project wordt rekening gehouden met:

- de kwaliteit van het projectvoorstel, inclusief
 - de kennissprong voor de onderneming
 - de risico's en uitdagingen van de beoogde innovatie
- de potentiële impact: zowel voor de onderneming als voor Vlaanderen
- de additionaliteit van de steun

De informatie in het aanvraagdocument moet toelaten een goed oordeel te vellen over de verschillende aspecten. Naast bovenstaande aspecten wordt ook een algemene **bedrijfseconomische en financiële analyse** uitgevoerd. Tijdens deze analyse bekijken we of de bedrijfspartners beschikken

over een voldoende financiële draagkracht, of ze voldoen aan overige overheids- en vergunningsverplichtingen en of de bedrijfspartners de vorige projecten correct uitvoerden, onder meer wat betreft informatieverstrekking, inhoudelijke en financiële verplichtingen en verslaggeving.

Onderzoeks-en ontwikkelingsprojecten

De evaluatiecriteria voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten vind je in [bijlage 1](#).

De beoordeling gebeurt op basis van een globale appreciatie. Op elk criterium wordt een appreciatie gegeven waarbij 'indicaties voor' en 'indicaties tegen' tegen elkaar worden afgewogen. Dit resulteert in een score 'kritisch' (= uitsluiting van steun), 'redelijk' (= score -1), 'goed' (= score 0) of 'zeer goed' (= score +1).

Voor alle projecten binnen de ontwikkelings- en onderzoeksprogramma's is steuntoekenning enkel mogelijk als een minimale totale score wordt behaald. Een kritische evaluatie van een van de criteria leidt steeds tot een negatieve evaluatie van de aanvraag. De selectiviteit van de steun (i.e. de minimale score vereist om voor subsidie in aanmerking te komen) wordt bepaald aan de hand van: (1) de globale kwaliteitsvereisten voor een project en (2) de beschikbare budgettaire ruimte. De selectiviteit die verder wordt gehanteerd op het moment van indiening van het project vind je op de VLAIO-website per subsidie-instrument onder de tab aanvraagprocedure.

Als meerdere ondernemingen deelnemen aan een project, kunnen de appreciaties een gemiddelde zijn van de appreciaties voor de individuele ondernemingen. Eventueel rekening houdend met hun relatief belang.

Haalbaarheidsstudies

De evaluatiecriteria voor haalbaarheidsstudies vind je in [bijlage 2](#).

De beoordeling gebeurt op basis van een globale appreciatie. Op elk hoofdcriterium wordt een appreciatie gegeven waarbij 'indicaties voor' en 'indicaties tegen' tegen elkaar worden afgewogen. Dit resulteert in een score 'kritisch' (=uitsluiting van steun), 'eerder zwak' (=score -1), en goed '(=score 0).

Een kritische evaluatie van een van de criteria of drie eerder zwakke evaluaties op kwaliteit of impact-as leiden steeds tot een negatieve evaluatie van de aanvraag.

Als meerdere ondernemingen deelnemen aan een project, kunnen de appreciaties een gemiddelde zijn van de appreciaties voor de individuele ondernemingen. Eventueel rekening houdend met hun relatief belang.

7.4.3 Financiële draagkracht van het bedrijf

Aanvragers moeten over voldoende financiële draagkracht beschikken voor de uitvoering en valorisatie van het project. Ze moeten minstens in staat zijn om het project uit te voeren. Dat betekent dat ze over de financiële draagkracht moeten beschikken om de onderneming normaal te laten functioneren en tegelijk het eigen aandeel in de projectkosten te dragen. Daarom wordt bij steuntoekenning bekeken of hier geen tegenindicaties voor zijn. Deze analyse heeft drie mogelijke uitkomsten:

- Geen tegenindicaties m.b.t. de financiële draagkracht van de onderneming.

- De onderneming is duidelijk niet in staat om dit project te dragen.
- De onderneming krijgt **financiële voorwaarden** opgelegd met betrekking tot de beschikbare financiële middelen, zoals een kapitaalverhoging of een herschikking van schulden.

Bij ondernemingen die meer dan 3 jaar bestaan gebeurt de financiële analyse in eerste plaats op basis van de gegevens in de neergelegde jaarrekeningen en de data beschikbaar via Graydon CreditSafe. Dit kan aangevuld worden met alle informatie die VLAIO nodig acht. Dat kan bijvoorbeeld een actueel kasstroomplan zijn in het geval van een *cash burner*. Voor startende ondernemingen of bij een sterke afwijking t.o.v. de lopende bedrijfsvoering, zal de analyse gebeuren op basis van een globaal kasstroomplan, met de nodige aandacht voor de financiële planning.

Verder moeten de partners over de nodige vergunningen beschikken om de activiteiten tijdens het project te kunnen uitvoeren. In het algemeen gaan we hier uit van de verklaringen van de aanvragers. In specifieke gevallen kunnen voorwaarden opgelegd worden.

7.5 Wat moet je doen als je onderzoeks- of ontwikkelingsproject goedgekeurd is?

7.5.1 Overeenkomst met FIO (middelenverbintenis)

Als je project goedgekeurd is, maken we [een subsidieovereenkomst op tussen jouw onderneming en eventuele bedrijfspartners en het Fonds voor Innoveren en Ondernemen \(FIO\)](#). VLAIO treedt op voor het FIO en volgt de projecten op.

De subsidieovereenkomst bestaat uit:

- de algemene voorwaarden innovatiesteun.
Je hebt de algemene voorwaarden innovatiesteun aanvaard bij indiening van de steunaanvraag. Je vindt ze [op de webpagina 'vervolgstappen' van de subsidie in de rubriek 'Documenten'](#) onderaan de pagina.
- de beslissing tot subsidietoekenning met de referentiedocumenten en bijlagen.
- de later door FIO schriftelijk bevestigde wijzigingen aan de subsidieovereenkomst (addenda).

Je ontvangt een mail met de beslissing tot subsidietoekenning. Hier vind je de essentiële projectinformatie: begroting, steunbedrag, projectdoelstellingen en eventuele bijzondere voorwaarden opgelegd in het kader van het project. In de mail zit ook een link naar het e-portaal met overzicht van alle deadlines: verslaggeving, betaling, eventuele bijzondere voorwaarden. Bevestig de opstart van je project altijd in het e-portaal. Na invullen van eventuele (opschortende) startvoorwaarde(n), wordt het eerst voorschot uitbetaald.

De hoofdverbintenissen in de subsidieovereenkomst hebben het karakter van een middelenverbintenis. De bedrijfspartners als begunstigden bevestigen de nodige inspanningen te doen om via onderzoeks- en/of ontwikkelingsactiviteiten de beschreven projectdoelstellingen te bereiken. De begunstigden zetten daarvoor de middelen in zoals aanvaard bij de beslissing. Zoals toegelicht in de algemene voorwaarden innovatiesteun, kan het FIO bij niet-naleving van voorwaarden en bepalingen, overgaan tot opschorting, herziening en terugvordering van de subsidie. Daarnaast verbinden de begunstigden er zich ook toe om de resultaten toe te passen (valoriseren) met het oog op de realisatie van een maximale toegevoegde waarde in Vlaanderen. Deze verbintenis blijft van toepassing tot 5 jaar na het einde van het project (valorisatieperiode).

Start je het project niet op? Stuur dan binnen de maand na verzending van de beslissing tot subsidietoekenning een mail naar de projectadviseur en bedrijfsinnovatiesteun@vlaio.be om dit te melden. Als dit niet gebeurt, treedt de subsidieovereenkomst automatisch in werking.

7.5.2 Projectopvolging

Een goede projectuitvoering is de verantwoordelijkheid van de begunstigde. De begunstigde (in geval van samenwerking tussen verschillende bedrijfspartners: de hoofdaanvrager) moet alle projectspecifieke verslaggeving tijdig insturen. Alleen bij de impactverslagen tijdens de valorisatieperiode stuurt elke bedrijfspartner een eigen impactverslag door.

Opvolging en controle over de uitvoering gebeurt hoofdzakelijk digitaal (via het e-portaal of via mail), maar kan ook via directe contacten. Opvolging is in belangrijke mate gebaseerd op vertrouwen en een tijdige, correcte verslaggeving. Als de projectuitvoering of verslaggeving niet correct gebeurt, zal dit leiden tot acties zoals beschreven in artikelen 9 tot 11 van de algemene voorwaarden innovatiesteun (opschorting, herziening, terugvordering van de subsidie). De wijze waarop het project wordt uitgevoerd en de verslaggeving wordt geleverd, is ook een element bij de beoordeling van nieuwe projectaanvragen.

Naast de verslaggeving kan VLAIO op elk moment informatie opvragen m.b.t. de projectuitvoering en/of de toepassing van de resultaten. Deze vragen worden aan de projectcoördinator (hoofdaanvrager) gericht, tenzij in uitzonderlijke omstandigheden, bijvoorbeeld als ze betrekking hebben op een individuele partij in de subsidieovereenkomst.

Alle communicatie vanuit VLAIO gebeurt - waar mogelijk - elektronisch. Zoals hierboven aangegeven, wordt informatie i.v.m. voorwaarden en betalingen ter beschikking gesteld via het e-portaal. Andere communicatie gebeurt per e-mail en/of via de digitale brievenbus e-Box Enterprise van de begunstigde. Indien communicatie om welke reden dan ook niet via digitale kanalen kan verlopen, zal de communicatie per (aangetekende) brief verlopen.

7.5.3 Meldingsplicht

Een belangrijk aspect is de meldingsplicht (artikel 7 van de algemene voorwaarden innovatiesteun). Zijn er onvoorziene en belangrijke wijzigingen tijdens de uitvoering van het project? Of zijn er na het einde van het project belangrijke zaken die impact hebben op de verdere valorisatie van de resultaten? Neem dan onmiddellijk contact op met je projectadviseur. Elke belangrijke **wijziging in de uitvoering** van het project en/of in de **valorisatieperspectieven**, en elke wijziging in de **startdatum** van het project of **vertraging** in het project, moet onmiddellijk gemeld worden.

Het project kan tijdens de uitvoering in beperkte mate afwijken van het oorspronkelijk plan. Dit is aanvaardbaar zolang de afgesproken middelen worden ingezet voor het innovatiedoel. Een voorbeeld van een aanvaardbare wijziging is een aanpassing van het werkplan zonder de hoofdlijnen te verlaten, in het bijzonder zonder het te realiseren innovatiedoel te wijzigen. Deze kleine wijzigingen kunnen toegelicht worden in de voortgangsverslagen, en stem je ook af met de projectadviseur. In de handleiding bij het kostenmodel vind je de regelgeving over mogelijke aanpassingen aan de projectbegroting (versie zoals vermeld op de beslissing tot subsidietoekenning voor jouw project). Vragen tot **verlengingen van het project** (o.a. door vertraging in de uitvoer) meld je in de speciale rubriek in het eerstvolgende voortgangsverslag. Je moet in zo'n geval alleen de projectadviseur op de hoogte brengen als het om de eindverslaggeving gaat.

Alle vragen voor bijsturingen aan de overeenkomst moeten op voorhand en vóór de initieel voorziene einddatum van het project aan de VLAIO-projectadviseur overgemaakt worden. Bij goedkeuring leidt dit tot een aanpassing van de overeenkomst (addendum). Een melding moet zo snel mogelijk gebeuren. Je doet dit via een officieel schrijven (brief of e-mail) of via de speciale rubriek in een voortgangsverslag als dit qua timing aansluit bij de vaststelling van de oorzaak van de melding. Als meldingen niet of niet tijdig gebeuren, kan dit ernstige repercussies hebben, zoals opschorting van uitbetalingen, herziening en ook terugvordering van de subsidie. Op een melding wordt altijd schriftelijk (of per e-mail) gereageerd. Die reactie kan bestaan uit:

- een korte terugmelding dat nota wordt genomen van de melding, maar dat er geen verdere acties vereist zijn,
- een vraag naar bijkomende informatie,
- een voorstel voor aanpassingen aan het project.

In het laatste geval wordt een addendum aan de overeenkomst toegevoegd en indien nodig worden ook wijzigingen in het e-portaal gemaakt: de data van verslaggeving, betalingen en eventuele bijzondere voorwaarden. VLAIO reageert altijd. Ontvang je toch geen antwoord? Ga dan altijd na of we de informatie goed ontvangen hebben.

Breng je ons op de hoogte via brief? Stuur je brief dan ter attentie van de in de beslissing tot steuntoekenning vermelde persoon, Fonds voor Innoveren en Ondernemen - Koning Albert II-Laan 15 bus 331 - 1030 Brussel, met vermelding van het projectnummer.

De **meldingsplicht** geldt ook bij **wijzigingen bij de begunstigde(n)** (i.e. alle bedrijfs- en onderzoekspartners binnen het consortium), onder andere in het geval **van wijzigingen in de aandeelhoudersstructuur**.

Dit kan zowel voorkomen tijdens de uitvoering van het project als tijdens de valorisatieperiode. Het kan gaan over de overdracht van de uitvoering van het project en de overdracht van de opgebouwde intellectuele eigendomsrechten en/of exploitatie van de resultaten. Deze wijzigingen moet je ter goedkeuring voorleggen aan VLAIO. Bezorg volgende informatie:

- Impact op het project, zowel de uitvoering als de valorisatieperspectieven.
- Bij overdracht van het project naar een nieuw ondernemingsnummer: informatie over de nieuwe partij (naam, ondernemingsnummer, adres, contactpersoon, rekeningnummer) + verklaring van de nieuwe partij dat zij alle rechten en plichten uit de overeenkomst overnemen.

VLAIO kan bijkomende informatie opvragen (afhankelijk van situatie, dus niet a priori aan te leveren). Niet-limitatieve lijst:

- Beschikbare expertise en middelen bij de nieuwe partij
- Financiële informatie van de nieuwe partij
- Gedetailleerd overzicht gemaakte kosten (tussentijdse afrekening)

Bij **faling** moet je VLAIO onmiddellijk op de hoogte stellen.

7.5.4 Samenwerkingsovereenkomst

Bij samenwerkingen met meerdere bedrijfspartners of onderzoekspartners is een onderlinge samenwerkingsovereenkomst nodig. Die samenwerkingsovereenkomst mag geen conflicten hebben met de subsidieovereenkomst.

De samenwerkingsovereenkomst moet minstens volgende zaken regelen:

- Aanduiding van de projectcoördinator;
- Modaliteiten zoals te leveren diensten of producten, kostenberekeningen, betalingsmodaliteiten, ...;
- Afspraken over intellectuele eigendom (eigendoms- en gebruiksrechten, wijze van bescherming, exploitatiestrategie, ...);
- Procedure bij eventuele onderlinge geschillen.

Bij samenwerking met onderzoeksorganisaties moet de samenwerkingsovereenkomst in overeenstemming zijn met de toepasselijke regelgeving, in het bijzonder de staatssteunregelgeving. Dit is de verantwoordelijkheid van de samenwerkende partners.

VLAIO kan tijdens de behandeling van de aanvraag inzage vragen in onderlinge overeenkomsten, en dit eventueel opleggen via projectspecifieke voorwaarden. Dat doen we vooral als de afspraken tussen partners een essentiële rol spelen bij de beoordeling van de toepassingsmogelijkheden. Bezorg de ondertekende samenwerkingsovereenkomst binnen de 4 maanden na verzending van de beslissing van subsidietoekenning aan VLAIO.

Zie ook art. 4.3 van de algemene voorwaarden innovatiesteun. Verdere nuttige informatie in verband met de opstelling van een samenwerkingsovereenkomst tussen bedrijfspartners en onderzoekspartners vind je in de [VLAIO-publicatie 'Ons patent boekje', hoofdstuk 5](#) en de bijlagen bij dit hoofdstuk.

7.5.5. Uitbetaling van de subsidie

De subsidie wordt standaard uitbetaald in jaarlijkse voorschotten. In sommige gevallen kunnen bijzondere voorwaarden opgelegd worden met een bepaalde timing, bijvoorbeeld een aanwerving na 6 maanden. Als die bijzondere voorwaarden niet samenvallen met de jaarlijkse verslaggeving, kunnen we beslissen om af te wijken van de jaarlijkse voorschotten en te werken met meer (en dus kleinere) voorschotten gekoppeld aan deze bijzondere voorwaarden.

Het eerste voorschot wordt betaald nadat je de opstart van het project bevestigd hebt in het e-portaal, en aan de eventuele bijzondere startvoorwaarden voldaan hebt. Als je de verslaggeving op tijd aanlevert, controleert VLAIO zo snel mogelijk of deze inhoudelijk voldoet. De voorschotten worden dan uitbetaald zoals weergegeven in artikel 5 (Betalingsmodaliteiten) van de beslissing tot subsidietoekenning en het indicatief betalingsschema in het e-portaal.

De bedrijfspartners worden rechtstreeks en individueel uitbetaald. Aangezien onderzoekspartners geen rechtstreekse begunstigden zijn, betalen de bedrijfspartners hun totale factuur. Die kost maakt deel uit van de aanvaardbare kosten van de ondernemingen, waarop subsidie wordt ontvangen. Niet-naleving van de voorwaarden uit de subsidieovereenkomst zal leiden tot opschorting van de uitbetalingen.

Bij de afsluiting van het project wordt het definitieve steunbedrag bepaald op basis van de aanvaarde kosten. De eindschijf wordt bepaald rekening houdend met de som van de al uitbetaalde voorschotten. Als het definitieve steunbedrag kleiner is dan de som van de al uitbetaalde voorschotten, wordt het verschil teruggevorderd.

Het FIO kan onder bepaalde voorwaarden de uitbetaling van de steun opschorten en de steun zelfs herzien en terugvorderen als niet voldaan wordt aan de voorwaarden en bepalingen in de overeenkomst. Alle details vind je in de 'algemene voorwaarden innovatiesteun'. De diverse versies van het document 'algemene voorwaarden innovatiesteun', relevant volgens het moment van indiening, vind je op [de webpagina rond 'Vervolgstappen' in de rubriek 'Documenten'](#) onderaan de pagina.

7.5.6 Verslaggeving

De verslaggeving laad je op in het e-portaal. Bijkomende informatie kan je mailen naar bedrijfsinnovatiesteun@vlaio.be. Belangrijk: vermeld het projectnummer in het onderwerp en zet je contactpersoon bij VLAIO in CC.

Welke formulieren gebruik je?

Gebruik voor je verslag de formulieren die beschikbaar zijn op de website, of de webformulieren (inhoudelijk eindverslag + impactverslagen) die beschikbaar worden gesteld via het e-portaal. Beantwoord de vragen beknopt met de meest essentiële informatie. Uitzonderlijk kan je een bijlage met meer verduidelijking toevoegen. Je kan de verslaggeving invullen in het Nederlands of Engels.

Hoe documenteer je de prestaties?

De verslaggeving over het project bestaat standaard uit korte opvolgingsfiches en een verslag bij het einde van de projectuitvoering. Jaarlijks moet je **een voortgangverslag** (rapportering over de voortgang van het project) en **een prestatietabel** indienen. De prestatietabel, waarin per persoon gepresteerde mensmaanden worden weergegeven, is essentieel voor de financiële opvolging van het project. In de prestatietabel moet het aantal maanden gerapporteerd worden tot 1 cijfer na de komma. Belangrijk: elke partij die begunstigde is – dus ook eventuele onderzoekspartner(s) - moet van bij de start van het project de geleverde prestaties in de context van het project registreren. VLAIO kan op elk moment inzage vragen, tijdens de projectuitvoering en in de 5 jaar erna via inspectie. De geleverde prestaties moeten tijdens de uitvoering van het project **op zeer regelmatige basis en nauwgezet geregistreerd** worden. De gerealiseerde tijdsbesteding per persoon kan gedocumenteerd worden aan de hand van een tijdsregistratiesysteem (indien beschikbaar in het bedrijf) of via een aparte tabel die specifiek voor het project bijgehouden wordt (bv. extractie outlookagenda).

Vermeld dagelijks welke activiteiten gerelateerd aan het project werden uitgevoerd, en hoeveel gepresteerde uren hiermee overeenkomen.

Bij tussentijdse evaluaties of ter invulling van bijzondere voorwaarden kunnen we je vragen om specifieke verslagen of bewijsstukken.

Hoe factureer je de prestaties?

De externe prestaties door personen (gerelateerd aan het project) mag je bewijzen via facturatie. De facturen moeten opgemaakt worden volgens de wettelijke voorschriften. Vermeld op de factuur:

- welke prestaties geleverd worden voor het project - de expliciete link met het projectvoorstel moet helder zijn, bijvoorbeeld door gebruik te maken van het HBC.xxxx.xxxx nummer,
- het aantal uren prestaties,
- het uurtarief
- én de datum waarop de prestaties geleverd worden.

Als de facturen van interne medewerkers gegenereerd worden vanuit een intern tijdsregistratiesysteem, dan kan je deze facturen gebruiken voor het bewijzen van de prestaties van interne medewerkers.

Twijfel je of het gehanteerde tijdsregistratiesysteem voldoet? Toets dit dan op voorhand af bij de inspectiedienst van VLAIO via inspectie@vlaio.be.

Wanneer gelden bijzondere voorwaarden?

Als je bijzondere (start)voorwaarden hebt, dan moeten die vervuld worden bij de start of in de loop van het project of de subsidieovereenkomst. Dit kunnen bijvoorbeeld specifieke financiële voorwaarden of tewerkstellingsvoorwaarden zijn, maar ook tussentijdse inhoudelijke en/of financiële evaluaties. Hiervoor vragen we meestal een meer uitgebreid **tussentijds verslag**. Eventueel kan ook bij een tussentijdse evaluatie een overzicht van de gemaakte kosten worden opgevraagd. Voor projecten met internationale samenwerking kunnen specifieke verslagregels opgelegd worden. Dit wordt vermeld in de beslissing tot subsidietoekenning.

Wat als je de informatie niet tijdig bezorgt?

Als je het verslag of de informatie niet tijdig bezorgt, kan VLAIO optredend voor FIO een aanmaning sturen, en zullen kosten die in het kader van het project gemaakt worden niet langer in aanmerking komen voor subsidie.

- Als het verslag/de informatie alsnog opgeleverd en goedgekeurd wordt, wordt de opschorting opgeheven en komen de in tussentijd gemaakte kosten retroactief terug in aanmerking voor subsidie.
- Als het verslag/de informatie niet opgeleverd wordt, zal een formele ingebrekestelling gestuurd worden, die naast opschorting van de uitbetaling kan leiden tot herziening en ook terugvordering van de subsidie en voortijdige beëindiging van de subsidieovereenkomst (zie ook in artikelen 9 tot 11 van de algemene voorwaarden innovatiesteun).

Een subcategorie van bijzondere voorwaarden is de ontbindende voorwaarde. Als je de ontbindende voorwaarde niet behaalt, dan kan dit zelfs zonder ingebrekestelling leiden tot de voortijdige beëindiging van de subsidieovereenkomst. Dit betekent dus dat de kosten, vanaf de datum van de voorwaarde, niet langer aanvaardbaar zijn tenzij een positieve score wordt behaald voor de invulling van deze voorwaarde. Voorbeeld van zo'n voorwaarde: tussentijdse evaluatie met specifiek te behalen mijlpalen. Behaal je die mijlpalen niet, dan wordt de subsidieovereenkomst voortijdig beëindigd.

7.5.7 Berekening finaal subsidiebedrag

Op het einde van het project is er een belangrijk evaluatiemoment met inhoudelijke en financiële evaluatie. Op basis van **het eindverslag** en **het financieel verslag** wordt het definitieve subsidiebedrag bepaald, eventueel na een gesprek en/of een bezoek ter plaatse. De toegekende subsidie zoals vermeld in de beslissing tot subsidietoekenning, is immers een maximaal bedrag dat wordt toegekend

op voorwaarde dat de begunstigde de subsidieovereenkomst zoals voorzien uitvoert en de hierbij verwachte kosten effectief maakt. Op het moment van goedkeuring van het project werden de aanvaardbare kosten en prestaties vastgelegd (Artikel 2 in de beslissing tot subsidietoekenning). Op basis van het financieel verslag worden de werkelijk gemaakte kosten gecontroleerd en wordt het definitieve bedrag van de subsidie bepaald. Hoewel de uitvoering van het project daarmee is afgelopen, impliceert dit niet dat de overeenkomst ontbonden is. De **contractuele bepalingen blijven van toepassing**. De valorisatiebepalingen blijven bijvoorbeeld **tot 5 jaar na het project** van toepassing (**valorisatieperiode**). De einddatum van de subsidieovereenkomst staat voor elk project vermeld in de aanhef van de beslissing tot subsidietoekenning (en eventuele addenda aan de subsidieovereenkomst).

Voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten moet je tijdens de valorisatieperiode twee impactverslagen indienen: één na 2 jaar na het projecteinde en één na 5 jaar na het projecteinde. Daarnaast kunnen we op elk moment informatie opvragen m.b.t. de toepassing van de projectresultaten. Niet-naleving van de bepalingen in de overeenkomst, zoals bijvoorbeeld de meldings- en -informatieverplichtingen kunnen ook in deze periode nog leiden tot herziening en terugvordering van de subsidie.

De begunstigde ontvangt **een afsluitbrief** waarin het definitieve steunbedrag en de verdere verslaggevingsverplichtingen tijdens de valorisatieperiode worden vastgelegd.

VLAIO kan ook een bredere bevraging uitvoeren in de vorm van een enquête die de resultaten die behaald worden via VLAIO-gesteunde projecten monitort.

7.5.8. Contractuele verplichtingen bij valorisatie van de projectresultaten

De bedrijfspartners verbinden zich ertoe om alle inspanningen te leveren die verwacht mogen worden om na uitvoering van het project de resultaten te beschermen en te valoriseren met het oog op een maximale toegevoegde waarde in Vlaanderen (economische en maatschappelijke impact), zoals vooropgesteld in het goedgekeurde projectvoorstel. Als je deze verplichting niet naleeft, kan VLAIO overgaan tot herziening en terugvordering van de steun.

Het valorisatiepotentieel van de projectresultaten kan om verschillende redenen veranderen in de loop van de tijd. Op het einde van het project wordt samen met de begunstigde een evaluatie gemaakt. Op dit moment worden ook de valorisatievooruitzichten (eerdere raming zoals vooropgesteld in het goedgekeurde projectvoorstel) herbekeken en wordt het (eventueel bijgestuurde) valorisatieplan beoordeeld. Ook 2 jaar na het projecteinde en 5 jaar na het projecteinde wordt een update van de valorisatierealiserings en van de verdere valorisatieperspectieven opgevraagd en beoordeeld.

Als het project - ondanks degelijke projectuitvoering - technisch mislukt is, zal VLAIO de steun niet terugvorderen.

Als valorisatie niet zinvol is of als minder valorisatie in Vlaanderen gerealiseerd zal worden dan initieel was vooropgesteld dan moet je dit grondig toelichten. Dit kan bv. door gewijzigde omstandigheden (intern bij de begunstigde of extern in de markt) die nog niet gekend waren tijdens de uitvoering van het project. VLAIO zal dit evalueren.

Als deze situatie zich herhaaldelijk voordoet, wordt dit meegenomen bij de beoordeling van toekomstige projectaanvragen (trackrecord).

In bovenvermelde situaties (technische mislukking, niet-zinvolle valorisatie) is het mogelijk dat kennis werd opgebouwd in de vorm van andere nuttige inzichten en/of resultaten dan oorspronkelijk voorzien in het goedgekeurde projectvoorstel. Deze opgebouwde kennis wordt ook gezien als positief projectresultaat van het uitgevoerde project.

In het bijzonder geval waarbij valorisatie uitsluitend gebeurt vanuit buiten de Europese Economische Ruimte gevestigde entiteiten, zal dit altijd leiden tot acties zoals beschreven in de artikelen 10 en 11 van de algemene voorwaarden innovatiesteun (herziening, terugvordering van de subsidie). Dit geldt ook voor situaties waarbij activiteiten in Vlaanderen worden stopgezet of afgeslankt en de resultaten (verder) worden gevaloriseerd buiten Vlaanderen.

Bij herziening en terugvordering van subsidie wordt in het meest extreme geval de steun integraal teruggevorderd. Daarnaast heeft VLAIO de mogelijkheid om sancties van opschorting/stopzetting te nemen bij andere lopende projecten van dezelfde onderneming.

7.6 Beroep bij een negatieve beslissing

Ga je niet akkoord met de beslissing? Dan kan je er via een **georganiseerd beroep** tegen ingaan.

Het georganiseerd beroep moet bij VLAIO ingediend worden binnen een termijn van 30 werkdagen na de beslissingsdatum. Het moet gebaseerd zijn op duidelijke, concrete en verifieerbare elementen in de ingediende projectaanvraag en aanvullingen die volgens de aanvragers niet correct werden geapprecieerd. Voortschrijdend inzicht sinds projectindiening valt hier niet onder.

Bij een aantekening van een georganiseerd beroep moet de projectdoelstelling ongewijzigd blijven. Als de bedrijfspartners van oordeel zijn dat ze met een gewijzigde projectdoelstelling wel tot een steunbaar project zouden komen, dan moeten ze een nieuwe projectaanvraag indienen en kunnen ze geen gebruik maken van een georganiseerd beroep.

8. Deontologie

8.1 Klacht

Als je ontevreden bent over de manier waarop VLAIO jouw project behandeld heeft, dan kan je te allen tijde schriftelijk, mondeling of elektronisch klacht indienen. De klachten worden behandeld binnen 45 dagen na ontvangst.

Je kan pas een klacht over een negatieve beoordeling van een aanvraag indienen na indiening en behandeling van een georganiseerd beroep.

8.2 Geheimhouding

De personeelsleden van VLAIO en alle andere personen die kennis krijgen van een steunaanvraag of opvolging ervan zijn gebonden aan geheimhouding. Alle informatie in het kader van de projectaanvraag en de evaluatie, zowel mondeling als schriftelijk aangeleverd, zal:

1. strikt vertrouwelijk behandeld te worden;
2. alleen meegedeeld te worden aan derden als dat in het rechtstreeks belang is van de onderneming die de steunaanvraag doet, of als dat een functioneel onderdeel is van de behandeling van de aanvraag, of van een lopend project bij VLAIO;

3. nooit in eigen voordeel of met het oog op een persoonlijk voordeel gebruikt of verspreid te worden.

Deze verplichtingen blijven gelden, ook na het einde van de tewerkstelling bij de Vlaamse overheid of na de aanstelling als lid van het beslissingscomité bij FIO of als externe deskundige, of na het einde van de uitoefening van elke andere opdracht op verzoek van VLAIO.

Bovenstaande principes zijn decretaal geregeld.

Voor personeel tewerkgesteld door VLAIO gelden verder het personeelsstatuut en de individuele arbeidsovereenkomsten van het personeel. Externe deskundigen ondertekenen voor elk individueel projectvoorstel dat zij behandelen een aparte confidentialiteitsovereenkomst.

Bijlage 1: Selectiecriteria voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten

I. KWALITEIT (projectuitvoering)			
1. Duidelijkheid en realisme innovatiedoel			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
- Het innovatiedoel is te onduidelijk/onvolledig of is onvoldoende verifieerbaar OF - De slaagkans van het innovatiedoel is quasi onbestaande.	- De beschrijving van het innovatiedoel is aanvaardbaar, maar vertoont gebreken op vlak van duidelijkheid en/of volledigheid en/of verifieerbaarheid EN - Het innovatiedoel heeft een reële kans op slagen.	- Het innovatiedoel is duidelijk, volledig en verifieerbaar. Waar mogelijk werden de doelstellingen gekwantificeerd. EN - Het innovatiedoel heeft een reële kans op slagen.	
2. Kennisopbouw/uitdagingen			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
- Het project loopt achter t.o.v. de state-of-practice in de sector. OF - Het project bestaat hoofdzakelijk uit engineering of routinematige verbeteringen. OF - De kennis is commercieel beschikbaar en kan eenvoudig toegepast/geadopteerd worden. OF - De uitwerking zit al in een te laat stadium (TRL 8-9). OF	Voor onderzoeksproject (incl gemengd) - De kennisabsorptie bij de Vlaamse indienende ondernemingen is eerder beperkt. OF - Beperkte bijdrage tot de internationale state-of-the-art in de sector of beperkte wetenschappelijke uitdagingen OF (indien van toepassing) enkel activiteiten in de hogere TRL-niveaus (5-7).	Voor onderzoeksproject (incl gemengd) Het project levert een duidelijke en significante bijdrage t.o.v. de internationale state-of-the-art in de sector. Het draagt bij tot meer kennisopbouw bij de Vlaamse onderneming en gaat gepaard met significante wetenschappelijke uitdagingen. De activiteiten zijn niet louter beperkt tot de hogere TRL-niveaus (5-7).	Voor onderzoeksproject (incl gemengd) Zoals 'Goed' + Het project heeft een uitgesproken vernieuwend karakter (vergeleken met andere projecten in de sector).

I. KWALITEIT (projectuitvoering)			
- Het project is gebaseerd op pseudowetenschap of is louter gericht op placebo-effecten, OF - Het project bouwt verder op producten/diensten die onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd zijn en dit project voegt onvoldoende wetenschappelijke onderbouwing toe. - De kennisabsorptie bij de Vlaamse indienende ondernemingen is onvoldoende.	Voor ontwikkelingsproject - De kennisabsorptie bij de Vlaamse indienende ondernemingen is eerder beperkt. OF - De uitdagingen (technologisch, technisch, of wetenschappelijk) zijn beperkt. OF (indien van toepassing) een significant deel van de activiteiten bevinden zich in een te laat stadium (TRL>7)	Voor ontwikkelingsproject Het project draagt bij tot een significante kennisopbouw en -absorptie bij de Vlaamse indienende onderneming(en) en gaat gepaard met voldoende uitdagingen (technologisch, technisch, of wetenschappelijk). De kennis is niet commercieel beschikbaar. De activiteiten bevinden zich niet in een te laat stadium (dus niet later dan TRL 7).	
3. Relevantie en kwaliteit van de projectaanpak om het innovatiedoel (incl. de valorisatiedoelstelling) te bereiken			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
- Er zijn belangrijke tekortkomingen in de aanpak (bv. globale aanpak onvoldoende duidelijk, uitdagingen onvoldoende geïdentificeerd, aanpak onvoldoende afgestemd op uitdagingen) die de slaagkans van de wetenschappelijke doelstellingen duidelijk hypothekeren. OF - Er is een duidelijke mismatch tussen de projectuitvoering en de valorisatiedoelstelling. Het project	- Er zijn een aantal tekortkomingen in de aanpak (bv. op vlak van duidelijkheid, op vlak van identificatie en aanpak uitdagingen, op vlak van kwaliteit werkprogramma), maar dit houdt slechts een beperkt risico in voor de slaagkans van de wetenschappelijke doelstellingen. OF - Een belangrijk deel van het project draagt bij tot de beoogde valorisatie, maar er zijn ook	De projectaanpak werd voldoende duidelijk beschreven. EN De aanpak is goed afgestemd op het bereiken van de wetenschappelijke doelstellingen (o.a. op vlak van aanpak uitdagingen). EN De aanpak is afgestemd op het bereiken van de (lange termijn) valorisatiedoelstelling. EN	

I. KWALITEIT (projectuitvoering)			
draagt niet (of slechts in zeer beperkte mate) bij tot de valorisatie doelstelling. OF De vooropgestelde timing is onrealistisch EN hypothekeert de slaagkans van de valorisatie.	deelaspecten die niet/minder bijdragen tot de valorisatie doelstelling. OF De vooropgestelde timing is te optimistisch en vormt een beperkt risico voor de slaagkans van de valorisatie.	De vooropgestelde timing is voldoende realistisch.	
4. Vereiste expertise en middelen			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
- Belangrijke expertise, middelen of infrastructuur vereist om het project uit te voeren, is niet aanwezig en er is geen vooruitzicht op invulling. - OF - Negatieve financiële analyse van het bedrijf (o.a. co-financieringscapaciteit).	De meest cruciale expertise en middelen zijn aanwezig, maar er zijn een aantal tekortkomingen in de aanwezige expertise/middelen en er werd geen haalbaar remediëeringsplan voorgelegd, waardoor het project niet in optimale omstandigheden kan uitgevoerd worden.	- De meest cruciale expertise en middelen zijn aanwezig. Eventuele tekortkomingen in expertise/middelen werden geïdentificeerd en een haalbaar plan voor tijdige remediëring werd voorgelegd. - Gevestigde R&D actor - Het consortium beschikt over alle nodige expertise, middelen (inclusief financiële middelen) en infrastructuur om het project goed uit te voeren.	Het consortium beschikt over alle nodige expertise, middelen (inclusief financiële middelen) en infrastructuur om het project goed uit te voeren. Dit gebeurde dankzij recente inspanningen (aanwervingen, financiële middelen) die in verhouding tot de R&D capaciteit van het bedrijf substantieel zijn.
5. Begroting			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
Ingezette middelen staan duidelijk niet in verhouding tot de beoogde activiteiten.	Ingezette middelen zijn beperkt gemotiveerd of staan minder goed in verhouding tot de beoogde activiteiten.	Ingezette middelen (menskracht, toestellen, faciliteiten) zijn goed	

I. KWALITEIT (projectuitvoering)			
		gemotiveerd en staan in verhouding tot de uit te voeren taken.	
6. Track record projectuitvoering			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
Manifeste gebreken in de track record op vlak van de uitvoering van VLAIO-projecten bij de bedrijfspartners.	Minstens één van de bedrijfspartners heeft een minder goede track record op vlak van de uitvoering van VLAIO-projecten.	- De bedrijfspartners hebben een goede track record op vlak van de uitvoering van VLAIO-projecten. OF - NVT: Eerste projectindiening bij VLAIO	

II. IMPACT			
1. Strategisch belang van het project voor de bedrijfspartners			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
Het strategisch belang is onduidelijk, onvoldoende onderbouwd of onrealistisch.	- Het project zal voor het bedrijf (of het merendeel van de bedrijfspartners in een multipartner-project) slechts resulteren in een beperkte verhoging van de competitiviteit of duurzaamheid. OF - Het strategisch belang wordt te optimistisch voorgesteld.	Het bedrijf (of het merendeel van de bedrijfspartners in een multipartner-project) kan met het project een significante verhoging van de competitiviteit of duurzaamheid* van het bedrijf realiseren. Het project past binnen de roadmap van elke betrokken bedrijfspartner. Dit werd duidelijk en overtuigend onderbouwd. * beantwoordend aan de bredere maatschappelijke verwachtingen.	Zoals GOED + het bedrijf (of minstens één van de bedrijfspartners in een multipartner-project) realiseert met het project een <u>belangrijke</u> strategische stap voorwaarts, zoals een nieuw technologieplatform met ruime toepassingsmogelijkheden, een belangrijke diversificatie, een substantiële vergroening van het bedrijf, of een belangrijke verhoging van het ambitieniveau op vlak van

II. IMPACT			
			innovatiematuriteit (vb. eerste keer structureel aan R&D doen*). * is niet hetzelfde als eerste keer innovatiesteun vragen bij VLAIO.
2. SWOT: opportuniteiten/bedreigingen (extern):			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
Geen of te beperkte marktvooruitzichten: door te kleine markt, sterk krimpende markt, niet haalbare concurrentie, belemmerende (verwachte) regelgeving die de valorisatie hypothekeert en waarvoor geen realistisch actieplan ter remediëring werd voorgelegd, belangrijke negatieve maatschappelijke effecten die de valorisatie hypothekeren....	Beperkte marktvooruitzichten (door krimpende markt, verzadigde markt, veel concurrentie, onduidelijke regelgeving of regelgeving in verandering met een zeker risico voor valorisatie, (negatieve) maatschappelijke effecten met een zeker risico voor valorisatie...).	Er is een reële, voor het bedrijf toegankelijke, markt(niche) van voldoende omvang. Normale concurrentie-omgeving. Regelgeving en eventuele maatschappelijke effecten houden geen risico in voor valorisatie.	- Zoals GOED + - een duidelijk grote markt, OF - duidelijke voordelen (USP) t.o.v. concurrentie, OF - stimulerende randvoorwaarden zoals (verwachte) regulering en beleid. OF - duidelijke positieve maatschappelijke effecten die valorisatie-opportunities creëren.
3. SWOT: sterke/zwakke punten van de bedrijfspartners in relatie tot het project (intern):			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
Het bedrijf (of het merendeel van de bedrijfspartners bij multipartner project) heeft quasi geen perspectief om een positie	Het bedrijf (of minstens 1 van de bedrijfspartners) heeft een lage kans om een normale/goede positie te bereiken in de beoogde markt	De bedrijfspartners hebben een goede kans om een normale/goede positie te bereiken in de beoogde markt (rekening houdende met aanwezige	De bedrijfspartners hebben een goede kans om een sterke positie te bereiken in de beoogde markt (rekening houdende met aanwezige

II. IMPACT

in die markt te verwerven, ten gevolge van, o.a.: • onvoldoende vooruitzichten op voldoende kapitaal OF • niet beschikken over de noodzakelijke competenties (of geen vooruitzicht hierop) OF • ontoereikend plan van aanpak voor valorisatie of onvoldoende kennis van de markt OF • onhaalbaarheid wetenschappelijk natraject OF • onhaalbaarheid vereiste strategische allianties of • ontbreken freedom to operate OF • onvoldoende aandacht voor cybersecurity en dataveiligheid.	(rekening houdende met aanwezige competenties, kennis van de markt, haalbaarheid wetenschappelijk natraject, haalbaarheid om vereiste kapitaal op te halen, haalbaarheid strategische allianties, FTO en IPR aspecten, cybersecurity, dataveiligheid, ...).	competenties, kennis van de markt, haalbaarheid wetenschappelijk natraject, haalbaarheid om vereiste kapitaal op te halen, haalbaarheid strategische allianties, FTO en IPR aspecten, cybersecurity, dataveiligheid, ...).	competenties, kennis van de markt, haalbaarheid wetenschappelijk natraject, haalbaarheid om vereiste kapitaal op te halen, haalbaarheid strategische allianties, FTO en IPR aspecten, cybersecurity, dataveiligheid, ...).
4. Toegevoegde waarde voor Vlaanderen (= OF de verhouding van de verwachte gemonetariseerde economische toegevoegde waarde voor Vlaanderen t.o.v. de subsidie, over de valorisatieperiode OF de groei in arbeidsproductiviteit (AP) in Vlaanderen t.o.v. de subsidie, over de valorisatieperiode)			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED

II. IMPACT			
- De verwachte economische toegevoegde waarde voor Vlaanderen is onvoldoende: - er is weinig kans op invulling van een hefboom van 10. - De groei in AP is <30% OF - De business case waarvan de hefboom of de AP berekend werd, is niet onderbouwd of totaal onrealistisch. OF - De groei in arbeidsproductiviteit wordt gedeeltelijk of volledig gerealiseerd door ontslagen,...	- De business case is voldoende gedocumenteerd en biedt voldoende potentieel om: - een hefboom 10 te realiseren OF - Een minimale groei in AP te kunnen realiseren: de groei in AP $\geq 30\%$ en < 50%	- De business case op basis waarvan de hefboom berekend werd, is <u>onderbouwd en geloofwaardig</u> EN een hefboom van 15 is haalbaar. OF - De businesscase op basis waarvan de groei in AP berekend werd is <u>onderbouwd en geloofwaardig</u> EN De groei in AP $\geq 50\%$ en < 80%	- De business case op basis waarvan de hefboom berekend werd, is <u>onderbouwd en geloofwaardig</u> EN een hefboom van 25 (of meer) is haalbaar. OF - De businesscase op basis waarvan de groei in AP berekend werd is <u>onderbouwd en geloofwaardig</u> EN De groei in AP $\geq 80\%$
5. Maatschappelijke impact			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
- Maatschappelijk onaanvaardbaar (op vlak van milieu, gezondheid,...) OF - Ethisch onaanvaardbaar.		- NVT OF - Positieve maatschappelijke impact is niet omvangrijk en/of onvoldoende onderbouwd en/of niet verifieerbaar.	- Valorisatie van dit project zal gepaard gaan met <u>omvangrijke verifieerbare positieve</u> maatschappelijke impact (die niet overschaduwd wordt door significante negatieve maatschappelijke impact); deze impact werd goed onderbouwd in de aanvraag. OF - Valorisatie van dit project levert een omvangrijke verifieerbare positieve bijdrage aan de Vlaamse maatschappelijke

II. IMPACT			
			beleidsdoelstellingen (niet overschaduwd door significante negatieve maatschappelijke effecten); deze bijdrage werd goed onderbouwd in de aanvraag.
6. Verankering in Vlaanderen (incl. integratie in het Vlaams innovatie-ecosysteem)			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
Er zijn concrete aanwijzingen dat de economisch toegevoegde waarde niet in Vlaanderen zal gerealiseerd worden.	Het bedrijf (of een significant aandeel van de bedrijfspartners in een multipartner-project) is slechts beperkt verankerd in Vlaanderen en het project heeft slechts een beperkt positief effect op deze verankering.	- De bedrijfspartners zijn goed verankerd in Vlaanderen. OF - De bedrijfspartners zijn momenteel slechts beperkt verankerd in Vlaanderen maar het project draagt substantieel bij tot een betere verankering van de tewerkstelling en investeringen in Vlaanderen (bv. nieuwe samenwerking(en) binnen Vlaanderen, versterken van de interne concurrentiepositie t.o.v. andere bedrijfsvestigingen, door bijvoorbeeld hoge innovatiecapaciteit, unieke know-how of hoge arbeidsproductiviteit, project is bepalend in de beslissing of een belangrijk nieuw onderzoeksproject al dan niet in Vlaanderen wordt uitgevoerd,...).	De bedrijfspartners zijn goed verankerd in Vlaanderen EN EN het project draagt substantieel bij tot een versterking van de inbedding in het Vlaams ecosysteem (waaronder de waardeketen) door 1) samenwerkingen met Vlaamse spelers of, 2) de versterking van de interne concurrentiepositie t.o.v. andere buitenlandse bedrijfsvestigingen door bv. hoge innovatiecapaciteit, unieke know-how of hoge arbeidsproductiviteit, project bepalend in de beslissing of een belangrijk nieuw onderzoeksproject al dan niet in Vlaanderen wordt uitgevoerd,

II. IMPACT

7. Valorisatie track record Vlaanderen

KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
Ondanks positieve projectresultaten van de vorige VLAIO-projecten (wetenschappelijk/commercieel), realiseerde het bedrijf (of minstens 1 belangrijke bedrijfspartner i.g.v. multi-partnerproject) de valorisatie-vereisten voor Vlaanderen slechts in zeer beperkte mate.	Ondanks positieve projectresultaten van de vorige VLAIO-projecten (wetenschappelijk/commercieel), realiseerde het bedrijf (of minstens 1 van de bedrijfspartners i.g.v. multi-partnerproject) de valorisatie-vereisten voor Vlaanderen slechts gedeeltelijk.	- De bedrijfspartners hebben hun eerdere valorisatie-vereisten voor Vlaanderen (cfr vorige projecten) grotendeels of volledig gehaald OF - De bedrijfspartners zijn nieuwe klanten of de valorisatieperiode van de eerste aanvragen is nog niet gestart OF - De eerdere valorisatie-vereisten voor Vlaanderen konden niet nagekomen worden omwille van tegenvallende (wetenschappelijke/commerciële) resultaten of duidelijk ongunstige omgevingsvoorwaarden (vb. extreme krapte op arbeidsmarkt, nieuwe wetgeving die onbekend was op het tijdstip van een eerdere projectaanvraag, nieuwe geopolitieke of macro-economische omstandigheden, etc.). De argumentatie van de aanvragers is geloofwaardig.	Zoals GOED + en voor minstens 1 bedrijfspartner overstijgt de gerealiseerde valorisatie in Vlaanderen duidelijk de valorisatie-vereisten voor Vlaanderen.

III. ADDITIONALITEIT

1. Stimulerend effect van de steun

III. ADDITIONALITEIT			
KRITISCH	REDELIJK	GOED	ZEER GOED
• Geen stimulerend effect van de steun. Zelfs niet voldaan aan minstens één van de minimale eisen van Europa: • Kmo OF • project kan niet uitgevoerd worden zonder steun OF • steun leidt tot diepgaander onderzoek OF • steun leidt tot snellere afronding project OF • steun leidt tot meer R&D op bedrijfsniveau OF • tot groter project in omvang OF • steun leidt tot meer samenwerking.		• Voor elk van de bedrijfspartners is er voldoende onderbouwd dat voldaan is aan minstens 1 van de minimale Europese vereisten m.b.t. het stimulerend effect van de steun: • Kmo OF • project kan niet uitgevoerd worden zonder steun OF • steun leidt tot diepgaander onderzoek OF • steun leidt tot snellere afronding project OF • steun leidt tot meer R&D op bedrijfsniveau OF • tot groter project in omvang OF • steun leidt tot meer samenwerking.	

Bijlage 2: Selectiecriteria voor O&O-haalbaarheidsstudies

I. ADDITIONALITEIT ☐ NIET STEUNBAAR ☐ STEUNBAAR

Stimulerend effect van de steun.

Dit criterium evalueert in welke mate de steun effectief een stimulerend effect heeft en nodig is voor de onderneming om de studie uit te voeren.

INDICATIES TEGEN	INDICATIES VOOR
Geen stimulerend effect van de steun. Zelfs niet voldaan aan minstens 1 v/d minimale Europese eisen.	- Voor elk van de bedrijfspartners is er voldoende onderbouwd dat voldaan is aan minstens 1 v/d minimale Europese vereisten m.b.t. stimulerend effect v/d steun: - Ingediend door kmo. - OF - steun verdiept, versnelt of verbreedt de studie. - OF - studie triggert toename in innovatie-uitgaven en/of opbouw innovatiecapaciteit. - OF - studie en/of beoogd vervolgtraject wordt zonder steun niet uitgevoerd onder huidige omstandigheden.

II. IMPACT

KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
- De business case volstaat niet: is onduidelijk, of omvat geen USP, of bevat hiaten, of is onvoldoende onderbouwd, of is te optimistisch. - OF - de innovatie is gericht op uitdovende activiteiten. - OF	Er wordt aan een of meerdere criteria voor de GOED – score niet voldaan.	- De business case voor het beoogde vervolgtraject is duidelijk uitgewerkt. - EN - de USP van de beoogde innovatie heeft voldoende potentieel. - EN - het marktpotentieel werd onderbouwd. - EN

II. IMPACT

- er is onvoldoende verwachte toegevoegde waarde voor Vlaanderen. OF - het beoogde vervolgtraject is maatschappelijk onaanvaardbaar OF - verankering v/d toegevoegde waarde in Vlaanderen is onvoldoende.		- de beoogde innovatie heeft een belangrijke impact op de positie in de markt van de aanvrager. EN - er is een duidelijke potentiële groei (extra tewerkstelling/investeringen) dankzij het vervolgtraject. EN - de verankering van de toegevoegde waarde in Vlaanderen is duidelijk.
---	--	---

III. POTENTIEEL OM DE IMPACT TE BEREIKEN

KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
- Te beperkte marktvooruitzichten (bv. door kleine of sterk krimpende markt, sterke concurrentie, belemmerende of onduidelijke regelgeving, blokkerende eigendomsrechten van anderen...). - OF - onvoldoende kennis van markt, reguleringen, klantverwachtingen, concurrentie, barrières. OF - de onderneming heeft een zwakke uitgangspositie in de markt en compenseert dat niet met een voldoende plan van aanpak of track record van eerdere succesvolle vermarkting van innovaties. OF - er is onvoldoende perspectief dat de onderneming over de juiste expertise en	Er wordt aan een of meerdere criteria voor de GOED – score niet voldaan.	Voor de beoogde innovatieve ontwikkeling in het vervolgtraject geldt: - De reële toegankelijke markt voor de onderneming onderbouwd, en is voldoende omvangrijk. EN - er zijn geen beperkende reguleringen of ze worden helder toegelicht. EN - de uitgangspositie en het concurrentielandschap worden helder toegelicht. EN - de uitgangspositie in de beoogde markt is gunstig en wordt onderbouwd.

III. POTENTIEEL OM DE IMPACT TE BEREIKEN

middelen zal beschikken om het vervolgtraject succesvol uit te voeren.		
--	--	--

IV. DOELSTELLINGEN

KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
- De doelstellingen van de studie zijn onduidelijk of onrealistisch. OF - de studie is onvoldoende gericht op het definiëren van een steunbaar vervolgtraject. OF - de doelstellingen van de studie zijn niet in lijn met het beoogde vervolgtraject en de te realiseren business case. OF - het beoogde doel is al gemeengoed of de uitwerking zit al in een te laat stadium (TRL 8-9). OF - het potentieel niveau van nieuwe kennis of uitdagingen in het beoogde vervolgtraject is te beperkt voor de onderneming of de kennis is commercieel beschikbaar en kan eenvoudig toegepast worden. OF - er wordt wel nieuwe kennis opgedaan maar die wordt onvoldoende opgenomen door de onderneming zodat het vervolgtraject en de latere vermarkting bemoeilijkt worden. OF	Er wordt aan een of meerdere criteria voor de GOED – score niet voldaan.	- De doelstellingen van de studie zijn duidelijk, concreet en verifieerbaar. EN - de studie is gericht op het definiëren en blootleggen van de kennishiaten en de technologische en/of wetenschappelijke risico's en uitdagingen van het vervolgtraject. Deze risico's en uitdagingen worden helder toegelicht. EN - de doelstellingen zijn gericht op het bestuderen van de haalbaarheid van een steunbaar vervolgtraject. EN - de kennis die de onderneming opbouwt wordt duidelijk beschreven.

IV. DOELSTELLINGEN		
- de studie bestaat hoofdzakelijk uit andere activiteiten dan het onderzoek van de uitdagende technische en/of wetenschappelijke aspecten van het beoogde vervolgtraject. OF - de studie wijkt onvoldoende af van de gangbare bedrijfsvoering.		

V. POTENTIEEL OM DE DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN		
KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
- Er zijn tekortkomingen in de aanpak (bv. onvoldoende afgestemd op uitdagingen, kwaliteit werkprogramma hypothekeert slaagkans van de studie, uitvoeringsrisico's niet geïdentificeerd, ...) en de onderneming kan geen goede track record voorleggen die vertrouwen geeft dat de studie goed zal uitgevoerd worden. OF - belangrijke expertise, (financiële) middelen of infrastructuur vereist om de studie uit te voeren, is onvoldoende aanwezig bij het bedrijf. Dit wordt niet gecompenseerd door een samenwerking en er is ook onvoldoende vooruitzicht op invulling op een andere manier. OF - er is onvoldoende capaciteit in het bedrijf de studie uit te voeren en tegelijkertijd de nodige lopende inkomsten te genereren. OF	Er wordt aan een of meerdere criteria voor de GOED – score niet voldaan.	- De aanpak wordt helder beschreven, is gekoppeld aan de doelstellingen en wordt logisch opgebouwd. EN - de inzet van mensen en middelen is onderbouwd en realistisch. EN - de taakverdeling tussen de partners wordt concreet toegelicht. EN - de capaciteit en interne expertise van het bedrijf worden beschreven en toont aan hoe de aanvragers de nieuwe kennis intern borgen.

V. POTENTIEEL OM DE DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

mismatch tussen uitvoering van de studie en valorisatiedoelstelling. Studie draagt niet (of slechts zeer beperkt) bij tot het voorbereiden van een innovatief, ambitieus en steunbaar vervolgtraject en de valorisatiedoelstelling.		
---	--	--

VI. TRACK RECORD

KRITISCH	EERDER ZWAK	GOED
De beoogde intenties voor vervolg-projecten uit vorige haalbaarheidsstudies werden onvoldoende gerealiseerd.	Het bedrijf diende reeds een voorgaande haalbaarheidsstudie in, de resultaten resulteerden in beperkte mate in een innovatief vervolgtraject.	- Het bedrijf heeft een goede historiek in het omzetten van vorige haalbaarheidsstudies naar innovatieve vervolgtrajecten OF - Deze aanvraag is de eerste haalbaarheidsstudie van de aanvragers

